Igazságügyi Minisztérium Bv. Országos Parancsnokság kiadványa

Belső használatra

Heti HÍRADÓ

XXX. ÉVFOLYAM, 11. SZÁM

ÁRA: 2 FORINT

1986. MÁRCIUS 15.

AZ ELMÚLT HÉT

ALAP A TÁRGYALÁSOKRA és nem ultimátum a Szovjetunió január 15-i javaslata a világűr-fegyverkezési verseny megakadályozására és a földi vetélkedés megfékezésére — hangoztatta a Komszomolszkaja Pravdában Georgij *Arbatov* akadémikus, a rangos Amerika-szakértő. Rámutatott: a biztonságot nem a fegyverkezés, hanem a leszerelés erősíti és nem lehet egymás rovására megszerezni. A biztonság a Szovjetunió és az Egyesült Államok viszonyában csakis kölcsönös lehet, nemzetközi szinten pedig egyetemes. Kifejtve az új szovjet javaslatok elvi alapjait, Arbatov hangoztatja, hogy korunk világa túl kicsi és túl törékeny a háborúk és az erőpolitika számára. A moszkvai indítványok védekező állásba kényszerítettek sok atlanti politikust. A nyugati fél ellenérvei között például azt állítja, hogy nem mondhat le az atomfegyvereiről, mert a hagyományos arzenálnál szovjet fölény van. Arbatov kifejti: Mihail Gorbacsov több ízben cáfolta ezt, de egyébként is, az elképzelés utat nyit a hagyományos fegyverzet radikális csökkentése előtt is. A szovjet vezetés természetesen számol vele, hogy nem lehetséges valamennyi kérdés egyidejű megoldása, de több kérdésben (az atomkísérletek és az európai közepes hatótávolságú fegyverek betiltásában) gyors megoldást lehetne találni. Az idei csúcsnak csak akkor van értelme, ha komoly, a két ország viszonyát tekintve igen fontos problémáknak a megoldásához vezet. A szakértő utal a nyugati politikai vitára, amelyben erősödik a polarizáció egyrészt a katonai-hadiipari komplexum, a militarizmus, a szélsőjobb erői, másrészt az Egyesült Államok nemzeti érdekeit jobban felfogó, józanul gondolkodó politikusok és társadalmi körök között. A küzdelem nem egyszerű, mert az előbbi tényezőknek komoly pozícióik vannak a jelenlegi kormányzatban és a kongresszusban.

EGYÖNTETŰ FELHÁBORODÁSSAL FOGADTA a francia közvélemény a libanoni gyilkosságot, Michel *Seurat* szociológusnak a szélsőségesek által történt megölését, amelyet a párizsi lapok címeiben „iszonyatnak", „aljasságnak", „szadisták művének" minősítenek. A parlamenti választások kampányának utolsó napjai ellenére a politikai élet vezetői egységet óhajtanak tanúsítani. A megfigyelők viszont úgy látják, hogy a kormány rettenetes választ elé került: a politikai zsarolásnak nem szabad engednie, a szilárdság viszont további életekbe kerülhet. Az aggódó kórusból sajátosan kivált a jobboldali *Le Figaro* élesen kormányellenes hangja: a lap szerint egész Franciaországot megalázták, s „akármi lesz is még, vezetőinknek ezért felelniük kell a nemzet előtt... Ez az eredménye annak a felemás politikának, amelyet az elnök öt éve követ a Közel-Keleten". A *Le Quotidien de Paris* helyesli a kormány eltökéltségét, de attól tart, hogy ez csak puszta szó, és már készül a „megalkuvásra", ami a legrosszabb lenne. A szocialistákhoz közelálló *Le Matin* szerint hasonló helyzetben az államok tehetetlenek: „ha a kormány enged, gyengeséggel vádolják, ha nem enged, a meggyilkoltak vére hull a fejére" (legalább hét vagy nyolc francia élete forog még kockán). A *Les Echos* a két iraki ellenzéki meggondolatlan kiutasítását olvassa a kormány fejére, míg a kommunista *L'Humanité* egyetért a többi lappal annyiban, hogy egy sikeres zsarolás továbbiakat szül, ezért ellent kell állni.

AZ ENYHÜLÉSI POLITIKA FOLYTATÁSÁRA szólította fel a bonni kormányt *Johannes Rau*, az SPD kancellárjelöltje, Észak-Rajna-Vesztfália miniszterelnöke. A hannoveri *Neue Presse* című lapnak adott nyilatkozatában kifejtette, véleménye szerint ma jobbak az esélyek fegyverarzenál korlátozására, mint egy évvel korábban. A szövetségi kormánynak új erőfeszítéseket kell tennie az enyhülési politika második szakaszának előmozdítására, s ezáltal a leszerelési folyamat előbbre vitelére. Mindenképpen következetesebben kell végigvinni azt, amit *Willy Brandt* és *Helmut Schmidt* elkezdett — mondta Rau, utalva arra, hogy ebben a tekintetben kevesli az elmúlt három évben tett erőfeszítéseket. A kormány — fűzte hozzá — nem járul hozzá építő módon a kelet—nyugati párbeszédhez, csak másodrendű szerepet játszik abban, s ma már Bonnból nem indulnak ki kezdeményezések. Az SPD ezen változtatni kíván. Egy általa vezetett kormány nem kötné meg az Egyesült Államokkal az SDI-szerződést a világűr militarizálásáról — hangsúlyozta Rau, és leszögezte: „Célom, hogy az enyhülési politika révén előmozdítsam a leszerelést".

HOSSZAS HALLGATÁS UTÁN a bonni államügyészség is bejelentette, hogy megindítja a vizsgálatot *Helmut Kohl* kancellár, a CDU elnöke ellen.

A vizsgálat célja: kideríteni, megfelel-e a valóságnak a panaszt tevő *Otto Schilly* állítása, és a kancellár valóban tudatosan válaszolt a valóságnak nem megfelelően a Flick-bizottság kihallgatásán, 1984 novemberében a politikai pártok pénzelését feltáró vizsgálatkor — jelenti az MTI Bonnból.

A bizottság azóta is azt próbálja tisztázni, hogy a Flick konszern milyen formában juttatott pénzadományokat pártoknak, főként a CDU-nak és az FDP-nek. Remélt adózási előnyök fejében Kohl kancellárt a Flick-bizottság részéről 1984 novemberében Otto Schilly ügyvéd, a Zöldek képviselője faggatta, aki most a feljelentést tette. Schilly arra próbált választ kapni a kancellártól, átvette-e azt a 30 ezer márkát, amely a konszern könyvelése szerint von Brauschitsch ügyvezető révén a kancellár titkárnőjének kezébe jutott. Kohl kategorikus nemmel válaszolt, és ennek a 30 ezer márkának a CDU könyvelésében sincs nyoma. A Flick konszern főkönyvelőjének, *Rudolf Diehlnek* a feljegyzéseiben azonban szerepel a tétel, sőt birtokában van a nyugta — igaz, csak az ügyvezető elnöktől, aki azután továbbadta az összeget Kohl titkárnőjének. Bizonyos részletek később kerültek nyilvánosságra, s mindezt összevetve érezte Otto Schilly szükségesnek, hogy ügyészségi vizsgálat megindítását kérje a kancellár ellen.

Ausztria

Átszervezik az ipart

A jövőben szigorúan a szakképzettség és a szakmai rátermettség alapján nevezik ki az állami ipar vezetőit, s magát a szektort is kizárólag a gazdaságosság szempontjainak megfelelően szervezik újjá — ezt az elképzelést tartalmazó törvényjavaslatot terjeszti az osztrák kormány a bécsi parlament elé.

Szigorúan a gazdaságosság szempontjai alapján szervezik újjá az osztrák államosított ipart — így döntött a bécsi kormány, s ilyen értelmű törvényjavaslatot terjeszt a közeljövőben a parlament elé. „Mindenki vegye tudomásul, hogy az állami ipar nem a foglalkoztatásért van" — interpretálta a döntést Franc Vranitzky pénzügyminiszter.

A kormány tervei szerint emellett az állami szektor konszernként működne, az állami vállalatokat irányító holdig, az ÖIAG nem közvetlen utasítással irányítaná az alá tartozó üzemeket, hanem azok messzemenő önállóságot kapnának termelési és piacpolitikájuk kialakításában.

Az osztrák ipari termelés ötödét adó államosított szektor nehézségei nem újkeletűek; utoljára 1979-ben volt nyereséges, és azóta 26 millió veszteséget halmozott fel. Az állami ipar irányításának megújításához a végső lökést azonban egy tavaly ősszel botrányt kavaró bejelentés adta meg, miszerint a legnagyobb állami cég, a 70 ezer embernek munkát adó VÖEST-Alpine veszteségei több milliárd schillingre rúgnak.

Közel 40 év, 1947 óta a két nagy párt, a Szocialista Párt és a Néppárt súlyuknak megfelelően jelölhették ki az állami szektor vezetőit s így a kulcsposztok gyakran nem a legjobb szakembereknek jutottak. A jövőben viszont — hangoztatják Bécsben — szigorúan a szakképzettséghez kötik e megbízásokat, és általában a gazdaságosság jegyében akarják átszervezni az összesen mintegy 100 ezer főt foglalkoztató állami üzemeket. Ezt példázza, hogy a VÖEST nemrég leváltott kilenc vezetője helyére került hét igazgató közül három szocialista, egy néppárti, három pedig pártonkívüli. Az utóbbiak közül az egyik kulcsember az új vezérigazgató, Herbert Lewinsky, aki évtizedeken át az amerikai olajkonszern, a Mobil Oil egyik vezető európai menedzsere volt, a másik Ludwig von Bogdandy, aki a nyugatnémet Klöckner konszern kohászati ágazatának talpraállításával szerzett nevet. A többi új igazgató a VÖEST-nél korábban kifejtett tevékenységével nyerte el a bizalmat.

A vezetőváltás azonban csak enyhítheti az állami vállalatokat érő támadások erejét, hiszen a kinevezéssel egy időben derült ki, hogy a VÖEST tavalyi veszteségei az eredetileg — év vége felé — kalkulált 5,7 milliárd schilling helyett meghaladják a 11 milliárdot. A VÖEST mindenesetre legutóbb 3,5 milliárdos gyorssegélyt kapott, és kibővítették az állami garanciák keretét is. A már nem először kitűzött cél ismét az, hogy a konszern három éven belül nyereséges legyen.

Ahhoz azonban, hogy a VÖEST és a többi állami vállalat is ezt a célt teljesíthesse, „az egész gazdaságpolitika reformjára van szükség" — ismerte be az osztrák pénzügyminiszter. Rámutatott, hogy a gazdaságösztönző állami kiadásoknak csak 15 százaléka szolgálja közvetlenül a struktúraátalakítást, 25 százalékot a környezetvédelemre költenek, és 60 százalékot úgy „általában a beruházásokra" adnak.

Japán—amerikai párharc

Japán az áprilissal kezdődő idei pénzügyi évben is önkéntesen korlátozni fogja az Egyesült Államokba irányuló gépkocsi kivitelét — jelentette be a japán külkereskedelmi és ipari miniszter. Eszerint a japán autógyártók összesen 2,3 millió autót exportálhatnak az USA-ba az idén, ugyanannyit, mint az 1985-ös pénzügyi évben. A bejelentés időzítése nem volt véletlen: a japán pénzügyminisztérium ugyanis szinte ezzel egyidőben tette közzé, hogy a szigetország külkereskedelmi mérlegének aktívuma 1986 januárjában 3 és félszerese volt az egy évvel korábbinak. (A múlt hónapban a japán kivitel 12,77 milliárd dollár, a bevitel pedig 10,88 milliárd dollár volt.)

Az USA-ba irányuló japán kivitel 20 százalékkal, 5 milliárd dollárra nőtt januárban, miközben az amerikai szállítók az egy évvel korábbinál 7 százalékkal kevesebbet, 2 milliárd dollár értékű árut tudtak csak eladni a japán piacon.

(1985 egészét tekintve az amerikai kereskedelmi mérleghiánya Japánnal szemben közel 50 milliárd dollár volt.) Az USA a japán ipar legnagyobb felvevőpiaca; az elmúlt hónapban a japán kivitel csaknem 40 százaléka az USA-ba irányult. A legnagyobb exporttételt jelentő gépkocsiszállítások értéke januárban az egy évvel korábbihoz képest 33 százalékkal 1,55 milliárd dollárra nőtt.

Tokióban több mint hétéves mélypontra zuhant a dollár árfolyama a jenhez képest: 1 dollárért alig 180 jent adtak. A jen néhány hónap leforgása alatt egyébként csaknem egynegyedével értékelődött fel az amerikai valutához képest. Az árfolyamváltozást kétségbeeséssel fogadta a japán ipar jelentős része. Számos cég fordult segítségért a kormányhoz, amely bejelentette: 300 milliárd jenes (mintegy 1,6 milliárd dollár) kedvezményes gyorskölcsönt hagyott jóvá azoknak a kis- és közepes cégeknek, amelyek a jen erősödése folytán elveszteték piacaikat. Egyes japán közgazdászok szerint a kevésbé technológiaigényes szektorokból való kivonulásra, a termékszerkezet kíméletlen felülvizsgálatára kényszerülnek a japán cégek, ha a jen tovább erősödik.

Az egyenlőség elve

A dolgozók önkormányzata az összes nemzetiség egyenlőségének biztosításával együtt — ez lesz Etiópia új állami berendezésének alapja, jelentette ki Mengisztu Hailé Mariam.

Az Etióp Dolgozók Pártja Központi Bizottságának főtitkára, államfő az ország alkotmányának előkészítésével foglalkozó bizottság első ülésén szólalt fel. Hangsúlyozta, hogy a létrehozandó kormány, a proletariátus kormánya, a pártnak és a tömegszervezeteknek a támogatásával elsőrendű feladatának kell hogy tekintse a nép igényeinek teljesítését.

Gyorsuló megújulás

„Visszafordíthatatlan": Mihail Gorbacsov illette ezzel a jelzővel kongresszusi zárszavában a Szovjetunióban kibontakozó megújulási folyamatot. Akik idehaza televízión, a rádióban, lapokban kísértük figyelemmel a XXVII. kongresszus eseményeit, vitáit, okkal érezhetjük úgy, hogy ebben igen nagy része van magának a tanácskozásnak.

A megnyitó előtt azt írtuk, hogy az SZKP XXVII. kongresszusát mind az időpillanat — a nemzetközi és a belső fejlődés fordulópontja — miatt, mind a reá váró feladatok — köztük az új szövegezésű pártprogram, valamint az ezredfordulóig szóló társadalmi-gazdasági fejlesztési koncepció jóváhagyása — okán különleges hely illeti meg a hasonló tanácskozások sorában.

Utólag, immár e kilenc, szellemi értelemben is mozgalmas nap ismeretében, hozzátehetjük: különleges volt a XXVII. kongresszus azért is, mert mindvégig áthatotta a megújulás igénye. „Változtatni", „gyorsítani": ez volt a kulcsszava a főtitkári beszámolónak csakúgy, mint a megannyi felszólalásnak. Változtatni a régi beidegződéseken, az idejét múlt gyakorlaton, meggyorsítani a hatalmas ország társadalmi-gazdasági fejlődését. Felelős, őszinte, kritikus és önkritikus tanácskozás volt ez, amelyen a valósághoz hűen elemezték a helyzetet, és ezen az alapon, reálisan határoztak a jövendő tennivalókról.

Radikális gazdaságirányítási reform és dinamikus békeprogram: nem véletlen, hogy a kongresszus üzenetei közül ez a kettő keltette a legnagyobb figyelmet világszerte. Az előbbi éppen mint a gyorsítás, a hatékonyabb — egyebek között műszaki-tudományos — fejlesztés eszköze, az utóbbi pedig mint a társadalomépítő munka külső szükséglete.

„Az SZKP és a szovjet állam vezetése mindent meg fog tenni azért, hogy biztosítsa népünk számára a tartós béke és szabadság körülményei között végzendő munka lehetőségét." Ezt az ünnepélyes kongresszusi állásfoglalást egészíti ki a pártprogram megállapítása: „Nincs olyan fegyver, amelynek korlátozására kölcsönösségi alapon, hatható ellenőrzés mellett a Szovjetunió ne állna készen". E szavak hitelét növeli a januári szovjet nukleáris és vegyi leszerelési akcióprogram, az atomrobbantások immár hét hónapja tartó egyoldalú moratóriuma.

Volt tehát mondanivalója a világ számára az SZKP XXVII. kongresszusának — és korántsem csak a szorosan vett nemzetközi kérdésekben. Mint Kádár János mondotta a moszkvai Ordzsonikidze gyárban: „Bizonyos, hogy az imperialista körök respektálják a szovjet rakétákat, de attól talán még jobban tartanak, hogy a Szovjetunióban felgyorsítják a fejlődést. Ez óriási húzóerőt jelent a többi szocialista országnak is."

Szovjet—amerikai csúcs

Nyár vagy ősz?

A Szovjetunió Mihail Gorbacsov és Ronald Reagan novemberben elért megállapodása értelmében amellett van, hogy az idén megtartsák az újabb szovjet—amerikai csúcstalálkozót. Ezt Vagyim Zaglagyin, az SZKP KB nemzetközi osztály vezetőjének első helyettese jelentette ki az AFP francia hírügynökségnek adott nyilatkozatában.

Zaglagyin nyomatékosan leszögezte, hogy a Szovjetunió kész a csúcstalálkozó megtartására. Eddigi értesülések szerint Moszkvában szeptemberi—októberi időpontra gondolnak. Washington viszont már júniusban vagy júliusban meg akarja tartani a találkozót.

A szovjet politikus a francia hírügynökség munkatársainak ugyanakkor elmondotta, hogy a csúcstalálkozónak csak akkor van értelme, ha addig a leszerelés témakörében néhány problémát meg tudnak oldani. E tekintetben a Szovjetunió szerint a legtöbb esély az európai telepítésű közepes hatótávolságú nukleáris fegyverek és a kísérleti atomrobbantások beszüntetése terén van. Zaglagyin cáfolta, hogy ez a szovjet megközelítés „előfeltételek támasztásával" érne fel.

A januári szovjet leszerelési javaslatra adott amerikai választ értékelve Zaglagyin kijelentette, hogy „Reagan feltételei kizárják az előrehaladás lehetőségét." Zaglagyin végezetül elmondta: szovjet értékelés szerint a novemberi genfi csúcstalálkozó érdemi eredményeket még nem hozott, mert az Egyesült Államok mindenáron ragaszkodik európai közepes hatótávolságú nukleáris fegyvereihez.

Sajtóértekezlet a KGST-ről

„A KGST-országok kereskedelmének legfőbb jellemzője, hogy a késztermékek aránya mind nagyobb az összkereskedelmen belül" — fejtette ki Vjacseszlav Szicsov, a KGST titkára azon a moszkvai sajtóértekezleten, amelyet az SZKP kongresszusára akkreditált újságíróknak szerveztek. A KGST titkára elmondta, hogy a gépek- és berendezések aránya az összforgalomban ma körülbelül 40 százalék. A sajtóértekezleten részt vett Bogomolov akadémikus is, aki azt hangsúlyozta, hogy fejlődni fognak a KGST-tagországok vállalatai közötti közvetlen együttműködési formák, elsősorban olyan cégek, szervezetek között, amelyek részt vesznek az új anyagok, technológiák kutatásában, új termékek gyártásában. Hozzátette ugyanakkor: sokat kell még tenni azért, hogy megteremtődjenek a vállalatok közötti közvetlen kapcsolatok jogi és pénzügyi feltételei.

A KGST-tagországok nemzeti jövedelme az utóbbi öt évben megközelítőleg 17-18 százalékkal nőtt. Kínát is hozzászámítva, a szocialista országok nemzeti jövedelme 1981—1985 között 26 százalékkal emelkedett — mondotta Bogomolov. — Ugyanakkor — tette hozzá — több területen is problémák mutatkoznak a KGST-országokban. Szólt a KGST-országok adósságterheiről, valamint arról, hogy megcsappantak a KGST-országok exportlehetőségei a fejlett tőkés országokba. Vjacseszlav Szicsov ezzel kapcsolatban azt mondta, hogy a KGST-országok külkereskedelmi forgalma összességében az elmúlt öt évben 40 százalékkal, egymás közötti kereskedelmi forgalma viszont 60 százalékkal nőtt.

Arab fegyverimport

A világkereskedelembe kerülő fegyverek felét a közelkeleti országok vásárolják meg: 1979—1983 között 85 milliárd dollárért importáltak fegyvert — jelenti a londoni Mideaast Markets című kiadvány. Irak az öt év alatt 17,3 millió dollárt fordított fegyvervásárlásra, Irán pedig 5,4 milliárd dollárt — írja a kiadvány. Csupán 1983-ban Szaúd-Arábia 3,3 milliárd dollárért vett különféle harci eszközöket — teljes katonai költségvetése ebben az évben 24 milliárd dollár volt; Szíria 1,7 milliárdot, Líbia 1,9 milliárdot, Egyiptom pedig 1,7 milliárdot költött ilyen célokra. A kiadvány szerint a NATO-országok a vizsgált öt év alatt 32,5 milliárd dollárnak, a szocialista országok pedig 23,5 milliárd dollárnak megfelelő összegért adtak el fegyvert a Közel-Keleten.

PETŐFI SÁNDOR

Respublika

Respublika, szabadság gyermeke
S szabadság anyja, világ jótevője,
Ki bújdosol, mint a Rákócziak,
Köszöntelek a távolból előre!

Most hódolok, midőn még messze vagy,
Midőn még rémes átkozott neved van,
Midőn még, aki megfeszíteni
Kész tégedet, azt becsülik legjobban.

Most hódolok, most üdvözöllek én,
Hisz akkor úgyis hódolód elég lesz,
Ha a magasból ellenidre majd
A véres porba diadallal nézesz.

Mert győzni fogsz, dicső respublika,
Bár vessen ég és föld elédbe gátot,
Miként egy új, de szent Napóleon
Elfoglalod majd a kerek világot.

Kit meg nem térít szép szelíd szemed,
Hol a szeretet oltárlángja csillog,
Majd megtéríti azt szilaj kezed,
Melyben halálos vésznek kardja villog.

Te lész a győző, a diadal-ív
Ha elkészül, a te számodra lészen,
Akár virágos tarka pázsiton,
Akár a vérnek vörös tengerében!

Szeretném tudni, ott leszek-e én
A győzedelmi fényes ünnepélyen?
Vagy akkorára már tán elvisz az
Enyészet s ott lenn tart a sírba' mélyen?

Ha meg nem érem e nagy ünnepet,
Barátim, emlékezzetek meg rólam...
Republikánus vagyok s az leszek
A föld alatt is ott a koporsóban!

Jertek ki hozzám, s ott kiáltsatok
Síromnál éljent a respublikára,
Meghallom én azt, s akkor béke száll
Ez üldözött, e fájó szív porára.

Kulturális szövetség a cigányságnak

A TIT Országos Cigánybizottsága ülést tartott a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat országos központjában.

A testületet Lakatos Menyhért író, a bizottság elnöke tájékoztatta a Cigány Kulturális Szövetség létrehozásával kapcsolatos munkáról. A szövetség megalapításáról szóló tervezetet 1985-ben hagyta jóvá a Minisztertanács. Az idén februárban megválasztották a társadalmi szervezet alapszabályát előkészítő bizottságot. A Cigány Kulturális Szövetség politikai érdekvédelmi feladatokat lát majd el, szerepet játszik a cigányság kulturális elmaradottságának megszüntetésében, a cigányok társadalmi beilleszkedésének előmozdításában. Segíti az állami szervek — a minisztériumok, a tanácsok — munkáját minden, a cigányság sorsának alakulását érintő kérdésben. A szövetség szorosan együttműködik a Hazafias Népfronton belül létrehozott Országos Cigánytanáccsal.

Az ülésen Boros József titkár ismertette a TIT Országos Cigánybizottságának 1985. évi tevékenységét, szólt az idei fontosabb tennivalókról. Az utóbbiak közül kiemelte: az ismeretterjesztő tevékenységbe mind nagyobb számban szükséges bekapcsolni a cigány értelmiségieket. A TIT helyi szervezetei a megyei koordinációs cigánybizottságokkal együttműködve tájékozódnak a cigányság közművelődéséről, különösen azokban a megyékben, amelyekben húszezernél több a cigány lakosok száma. Tervezik, hogy több megyében Lakatos Menyhért és Osztojkán Béla írókkal közönségtalálkozókat szerveznek. A bizottság munkájának fontos része 1986-ban is a kiadványok megjelenésének segítése.

Hivatása: édesanya

A megsokszorozott szeretet

A kísérlet hároméves múltra tekint vissza. Az országban tíz édesanya vállalkozott hivatásos nevelőszülői feladatra. Saját gyermekeik mellé öt állami gondozottat fogadtak a családba. Közös vállalkozás ez, hiszen a kis közösség többi tagja — az apa részfoglalkozásban — szintén segít az emberré formálásban. Számok bizonyítják, hogy a nagy családban felnőtt állami gondozottak társadalmi beilleszkedése jó, a bűnözésre való hajlam körükben minimális. A kísérlet tehát pozitív. Folytatásához a jogi szabályozás készül.

Gyöngyöshalászon a Huszár családot mindenki ismeri. Van, aki tisztelettel emlegeti őket, mások értetlenül beszélnek arról, hogy négy gyermekük mellé öt állami gondozottat fogadtak. A család még ennél is nagyobb, két nagylány is hozzájuk tartozik, de az egyik már férjhez ment, a másik kollégiumból jár haza.

ÍRATLAN TÖRVÉNYEK

A családi ház 160 négyzetméteres, négyszobás. Nem árulkodik jómódról, ám minden szükséges megvan benne. A szekrényben könyvek sorakoznak, magnót hallgathatnak a fiúk. A szép nagy kert művelését Honda-gép segíti. Megkockáztatom a kérdést.

— Jut-e elegendő idő és pénz egy-egy gyerekre?

— Ha sok a gyerek, megsokszorozódik a szeretet — válaszolja az édesanya, Ducika. — Ismerem a természetüket, és ha látom, hogy valamelyik lógatja az orrát, megkérdezem: mi bajod, kisfiam? De legtöbbször kérdés nélkül is elmondják, mi nyomja a szívüket. Nem sajnálni kell őket, hanem szeretni! A családban egyébként mindenki annyit kap, amennyire szüksége van. A kicsik öröklik a nagyoktól a ruhát, de órája, biciklije, motorkerékpárja egy bizonyos kor után mindegyiknek van. A közösség sok mindenre nevel. Tapasztaltam, hogy az állami gondozott gyerekekben nem alakul ki felelősségérzet. Kötelességtudatuk, igényességük magukkal szemben kevés. A mi gyerekeinkről ezt szerencsére már nem mondhatom el.

— A családban íratlan törvények uralkodnak, mindenkire érvényesek — veszi át a szót az édesapa, József. — Nem lehet elkendőzni a problémákat, árulkodni és csúnyán beszélni. A munkamegosztás is íratlan szabály. Ha krumplit szedünk, a kicsiket biztatjuk, ki találja a legnagyobb krumplit... Segíteni nem kötelező, de még egyik gyereket sem kellett megdorgálni lustasága miatt.

BE- VAGY ELFOGADNI?

— Saját gyerekeik mit szóltak az újakhoz?

— Én megfordítanám a kérdést — magyarázza Ducika. — A legnagyobb dolognak azt tartom, hogy aki jön, az elfogadjon minket. Legkisebb fiam, Balázs, születési hiba folytán szellemileg visszamaradott. Féltem, nehezen barátkoznak meg vele. Szerencsére az első percektől kezdve különös gondossággal vigyáznak rá testvérei. Balázs is sokat tanult a többiektől. Azelőtt például nem evett késsel, villával. Látta testvéreitől, és ez őt is ösztönözte.

Huszárék 16 éves fia, Zoli is bekapcsolódik a beszélgetésbe.

— Az első fogadott testvérem Szabó Ildikó, kollégista volt. Két hétre jött, amíg az iskolai szünet tart. Két év lett belőle, tőlünk ment férjhez. Felvetődött; mi lenne, ha édesanya vállalna még gyereket. Kezdetben szó sem volt ötről, de amikor az intézetben megláttak őt, kiválasztották. Kibővült a család, s ennek nagyon örülök. Testvéreimet szeretem.

MATYI OLDÓDÁSA

Megérkezett Kolompár Angéla, a másik nagylány. Szakácstanuló, így hát szívesen vállalkozott a főzésre Kollégiumban lakik, de haza Huszárékhoz jön.

Számtalan történetet lehetne mesélni Huszárék mindennapjairól. Ha az apa Gyöngyösön húst vásárol, megkérdezik: Kér közületi blokkot? S itt a pogácsasütés három kiló lisztnél kezdődik...

A leginkább szívhez szóló történet a hároméves Matyié. Ő az első napokban nem találta a helyét. Egyszer csak Ducika előtt becsukott szemmel megállt és azt kiabálta: Édesanyám!...

★

Ezt a szót még nagyon sok állami gondozott szeretné szívből kimondani. S bizony, hogy sok olyan anya van, aki vállalkozna főhivatásként erre a szerepre, és valóban édesanyja tudna lenni az arra váró gyermekeknek. Reméljük, hogy hamarosan tisztázódnak a jogi szabályozás még vitatott részei is, és még inkább reméljük, hogy e forma tartalmas megoldást ad meganynyi rászorulónak.

Hamis pecséttel vett videót, fényképezőgépet

A recept látszólag egyszerű; filléres játéknyomdából jó hangzású intézményt kell kirakni a kis gumibetűkkel, úgy mint: „Művelődési Intézmények Központi Igazgatósága MNB. 217 9645 5." Dobos Sándor végül is nem bizonyult sziporkázóan ötletes csalónak, de kétségkívül eredményesnek. Az így összeállított gumibélyegzővel bevásárlókörútra indult.

Az ötletet kiegészítette jó megjelenése, határozott fellépése, lehengerlő modora, és így rövid idő alatt több mint négyszázezer forintot varázsolt elő. Dobost eddig hétszer ítélték el csalásokért, az elmúlt húsz esztendőből tizennégyet töltött a börtönökben. Az említett ötlete onnan adódott, hogy először csak névjegyeket gyártott a papírboltban kapható gyermeknyomdával. Majd kínálkozott a „továbblépés", hogy a betűkészlettel esetleg jövedelmező „vállalkozásba lehetne fogni".

A premierre a Szent István körúti Ofotértban került sor múlt év februárjában. A bélyegzővel vásárolt egy értékes Canon fényképezőgépet és úgy felszerelte magát teleobjektívekkel is, mint egy expedícióra készülő profi természetfotós. Ezúttal Barát Ferenc aláírást mellékelt a bélyegzőhöz Az akció sikerrel járt. Innen a Használtcikk Szövetkezet József körúti boltjába ment vásárolni és ezúttal sem távozott üres kézzel. Majd negyedmillió forint értékű videomagnókkal és hozzá való kamerákkal távozott.

Akadt ugyan olyan üzlet is, ahol betartották a legelemibb óvatosságot és elkérték Dobos személyi igazolványát. Ám még itt sem bukott le.

— Kint maradt a kocsimban — rögtönözte nyomban. Persze soha többet nem látták. Több alkalommal az mentette meg a kereskedőket, hogy kérték az igazolvány felmutatását. Innen Dobos odébb állt.

A kárvallottak hamarosan tapasztalhatták, hogy a jól sikerült MNB-számlán nemcsak pénz nincs, de egyáltalán nem is létezik. A rendőrség gyorsan behatárolta a csaló működési területét, és a műszaki cikkeket árusító üzletekbe a gyanúsított személyleírását is mellékelő figyelmeztető körlevelet küldtek szét. Közölték a hamis bélyegző szövegét is. Az akció gyors sikert hozott. Március elején az Ofotért Mártírok úti boltjában nemcsak személyi igazolványt kértek Dobostól, de el sem engedték az üzletből a rendőrség megérkeztéig.

A Legfelsőbb Bíróságon hirdettek ítéletet az ügyben. Dobos Sándort ötévi szabadságvesztésre ítélték és elrendelték szigorított őrizetét is.

Ismét lehet licitálni az üzletekre

Öt éve, hogy az első vállalkozók megnyitották az első szerződéses üzleteket, s most a szerződések lejártával — az illetékesek meghirdetik ezeket a boltokat. Az 1981. január 1-jétől érvényes vállalkozási formában ma tizenkétezer üzlet működik — ebből 7500 a vendéglátóhely, a többi kiskereskedelmi bolt. A szerződéses üzletvezetők öt év alatt egymilliárd forint magántőkét ruháztak be boltjaikba, lényegesen kisebb létszámmal és kevesebb állóeszközzel dolgoznak, s a korábbinál ötven százalékkal nagyobb nyereséget hoztak a vállalatoknak. Nem anyagilag mérhető haszon, de nem közömbös az sem, hogy a szerződéses üzletekben általában jobb a kiszolgálás, nagyobb a kínálat, udvariasabban fogadják a vendégeket, vásárlókat

Most azonban újabb versenytárgyalások sora kezdődik, s az ezekkel kapcsolatos belkereskedelmi minisztériumi állásfoglalást sajtótájékoztatón ismertették. Az elmúlt években ugyanis sok helyen felvetődött: miért nincs lehetőség a szerződések meghosszabbítására, egyszerűen, a felek közös megegyezése alapján, miért maradjanak a jól működő üzletek vezetői a jövőt illetően bizonytalanságban? A szerződéses üzemeltetés jellemzően nem magántőkével, hanem vállalati, szövetkezeti eszközökkel folytatott vállalkozás —, hallottuk a sajtótájékoztatón —, s verseny döntse el, hogy ki a jobb gazdálkodó, ki hozza a legtöbb hasznot. A versenytárgyalások biztosítják, hogy a társadalmi vagyonnal való gazdálkodás ne váljék hitbizománnyá. A pályázati rendszernek nem a jól működő üzletvezetők leváltása a célja, hanem annak elősegítése, hogy a jelenlegieknél is jobbak kapják meg az üzleteket, s reális összegű díjak alakuljanak ki.

A vállalatoknak egyébként lehetőségük van rá, hogy a régi, jól működő üzletvezetőt a licitálásnál előnyhöz juttassák. Ha azonos összegű forgalmat ajánlanak többen, akkor a régi üzletvezetőé az elsőbbség, s esetleg a tárgyaláson letett óvadék összegét is másként állapíthatják meg a régebbi szerződéses javára. Igyekeznek a szerencselovagokat, a felelőtlen licitálókat távol tartani a versenytárgyalásoktól, ezt segíti elő az a rendelkezés is, amelynek értelmében a megbukott üzletvezető — amíg tartozása van —, nem nevezhet újabb üzletre.

A lejárt szerződésű üzletekre való licitálás már megkezdődött. Az eddigi tapasztalatok azt igazolják, hogy az előző öt év alatt jól dolgozó vállalkozóknak nem kellett elbúcsúzniuk az üzlettől. Budapesten a negyvenegy meghirdetett üzletnél az addigi vezetők közül huszonkilencen pályáztak újra, huszonheten meg is nyerték a tárgyalást.

A sajtótájékoztatón elmondták, azt is, hogy az öt évet a szerződéses vállalkozók számára reális időnek tekintik. Enynyi elegendő ahhoz, hogy az üzletvezető ötleteit, elképzeléseit megvalósítsa, és annak hasznát is élvezze, valamint, hogy a beruházása megtérüljön. A határozott idejű szerződés egyben védelmet is jelent az üzletvezetőnek —, ha ugyanis kifogástalanul eleget tesz kötelezettségeinek, a szerződés annak lejártáig nem bontható fel. Ha az újabb tárgyaláson nem ő nyeri el az üzletet, munkaviszonya a vállalatnál továbbra is fennáll, más beosztást tosítanak számára, illetve lehetőség nyílik arra, hogy más üzletet megpályázzon.

Júliustól új közületi telefonkönyv

Hamarosan befejeződik az új közületi telefonkönyv adatainak és megváltozott számainak összesítése. Ezt még egy alapos ellenőrzés követi. Aztán a nyomdán van a sor.

— Húszezerrel több adatot tartalmaz, mint a jelenleg még forgalomban levő, 1983-ban kiadott kötet — mondta Sós Ferenc, a Budapesti Távbeszélő Igazgatóság osztályvezetője — a készülő közületi telefonkönyvről. — Az 552 oldalas új közületi kiadásához mintegy 400 tonna papírra lesz szükség. Küllemre hasonló formátumú az előzőhöz, borítója is narancssárga színű lesz. Ám ez 40 ezerrel több, összesen 240 ezer példányban jelenik meg. Ebből mintegy 20 ezret az utcai nyilvános fülkék könyveinek többszöri pótlására tartalékolunk.

— Fontosabb változások?

— A jelenlegi könyvben levő telefonszámok 32 százaléka megváltozott. Az elmúlt években új hívószámot kapott a minisztériumok, főhatóságok többsége, az új Krisztinaközpont belépésével pedig további 24 ezer előfizető száma módosult. A könyv jól tükrözi az 1983 óta végbement változásokat. Új vállalatok, gazdasági társulások születtek, új szervezetek jöttek létre, megszűnt néhány nagy múltú cég — mint a Gelka, az Afit. Több vállalat, gyár üzemrésze önállósult, kisszövetkezetek váltak ki a nagyokból Seregnyi új név jelzi, milyen jelentős mértékű volt a változás. A pjt-k, gmk-k és vgmk-k nem jogi személyek. ezért telefonjaikat úgy kezeljük, mint a magán-előfizetőket. Ám egy részüknek a tevékenysége közérdekű és népgazdasági szempontból is fontos, ezért úgy döntöttünk: helyet adunk nekik a közületi telefonkönyvben.

A nevek között lapozva szembetűnik, hogy megszaporodtak a hangzatos, sokat ígérő és figyelemfelkeltő cégnevek. Sok a főként női névre hallgató butik, és — sajnos — divatba jött néhány fölösleges idegen szó is, nagy a külföldmajmolás.

A Posta szakemberei megvizsgálták azt is, milyen változások várhatók hamarosan. Összesen 2700 olyan előfizetőt találtak, akinél már most meg tudták előlegezni a majdani telefonszámot, így ezek is bekerülhettek az új közületi telefonkönyvbe. Ám e számok csak júliustól hívhatók. Az új telefonkönyv várhatóan az év derekán jelenik meg. Ezt követően nem kell annyit érdeklődni a tudakozónál, így csökken a fontos vonalak túlterheltsége, csökken a téves hívások száma is.

Az új közületi telefonkönyv számai az 1988 végén várható hét számjegyre való áttérés után is használhatóak lesznek. Azaz, minden hatjegyű szám elé Budapesten 1-es előtétszámot kell írni, s ezzel kezdeni a tárcsázást. Jelentősebb számváltozás csak a zuglói telefonközpont átadása után, 1989-ben várható, így legközelebb akkor adnak ki újabb közületit.

Az egyéni telefonkönyv sorsa ma még kétséges. A terv szerint 1988-ban jelenne meg, ehhez azonban egy vasúti szerelvényre való papírra lenne szükség. A szakemberek ma már vitatják, szükség van-e rá egyáltalán, hiszen az ismerőseit úgyis mindenki számon tartja. Ha pedig esetenként mégis szükség van egy számra, azt a tudakozó is megmondhatja. Az ügyben még nincs döntés.

Jogi felvilágosítás

Minősítő értékhatárok a vagyon elleni bűncselekményeknél

Gyakran kapunk olvasóinktól olyan leveleket, amelyekben arról érdeklődnek, hogy a vagyon elleni cselekményeknél melyek azok az összeghatárok, amelyek alapján ugyanaz a bűncselekmény még szabálysértésnek minősül, vagy már vétség, illetve az elkövető bűntettet valósít meg. E számunkban igyekszünk átfogóan ismertetni az erre vonatkozó szabályokat, hangsúlyozva, hogy az érték, vagy az okozott kár nagysága a vagyon elleni cselekmények minősítésénél nem egyedüli meghatározó tényező, hiszen számtalan más körülmény (pl. üzletszerű elkövetés, különös visszaesés stb.) a súlyosabb minősítést ugyancsak megalapozhatja.

Rablás

Olvasóink körében is bizonyára élénk visszhangot váltott ki a „postarablók" ügye, s az első fokon velük szemben kiszabott 12 évi, illetve 14 évi szabaságvesztés-büntetés, amit fegyházban kell letölteniük. A súlyos büntetés nyilvánvalóan arra vezethető vissza, hogy az elrabolt érték 11 és fél millió forint volt, amit a jogszabály különösen nagy érték elnevezéssel illet. Kérdés, hogy jelentősen enyhébb lett volna-e a büntetés akkor, ha csak egymillió forintot, vagy húszezer forintot zsákmányolnak, netán éppen csak ezer forintot leltek volna az egyébként súlyos postazsákban? A rablás igen súlyos bűncselekmény, sérti a tulajdoni viszonyokat (az említett esetben a társadalmi tulajdont), és a személyes szabadságot is. Éppen ezért súlyossága miatt nincs szabálysértési alakzata és vétségi alakzata sem.

A rablás (a törvényi tényállás megvalósulása esetén) tehát akkor is rablás, ha csak ezer forintot tulajdonítanak el, ami egyébként lopás esetén akár szabálysértésként is elmenne. Itt azonban az erőszak vagy az élet, vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetés stb. a bűntetti kategóriába emeli a cselekményt, amelynek a büntetési tétele alapesetben 2—8 évig terjedő szabadságvesztés.

Ha a rablást fegyveresen, bűnszövetségben vagy csoportosan, illetve jelentős értékre követik el, a büntetési tétel 5—10 évig terjedő szabadságvesztés lehet. A jelentős érték 100 000—1 000 000 Ft-ig terjed. Ha tehát „csak" egymillió Ft lett volna a zsákmány, az 5—10 éves büntetési tétel szerint határozta volna meg a bíróság a büntetést. (A maximum 10 év alatt volna.) Egymillió Ft felett már különösen nagy értékre történő elkövetésről van szó, aminek 5—15 év a büntetési tétele. Ugyanígy, ha jelentős értékre valósult meg a rablás (100 000—1 000 000 Ft-ig), de azt fegyveresen, bűnszövetségben vagy csoportosan követték el, szintén 5—15 évig terjedő szabadságvesztés lesz a büntetési tétel.

Lopás

A lopásnál figyelhetjük meg a legjobban a különböző érték (kár) kategóriák büntetésre gyakorolt hatását. A lopásnak van szabálysértési alakzata, vétségi és bűntetti alakzata is. Ha az eltulajdonított dolog a 2000 Ft-ot nem haladja meg, s nincs egyéb minősítő körülmény, a cselekmény szabálysértés, s az elkövető megúszhatja pénzbírsággal az ügyet (a pénzbírság 20 000 Ft-ig terjedhet!). Ha a lopás során 2000 Ft alatti összeget tulajdontíottak el, de bűnszövetségben, közveszély színhelyén, üzletszerűen, dolog elleni erőszakkal, különös visszaesőként; helyiségbe vagy ehhez tartozó bekerített helyre megtévesztéssel, vagy a jogosult (használó) tudta és belegyezése nélkül bemenve; hamis vagy lopott kulcs használatával; lakást vagy hasonló helyiséget az elkövetővel közösen használó személy sérelmére; zsebtolvajlás útján vagy másnak bűncselekmény elhárítására képtelen állapotát felhasználva követték azt el, már a lopás vétségi alakzata valósult meg. Hiába szabálysértési értékhatár 2000,— Ft alatti az eltulajdonított dolog értéke, a büntetés már egy évig terjedő szabadságvesztés, javító-nevelő munka vagy pénzbüntetés. Ha a lopást kisebb értékre (2000—10 000 Ft) követik el, az szintén vétség, melynek büntetési tétele 2 évig terjedő szabadságvesztés.

A nagyobb értékre történő lopás (10 000—100 000 Ft) már bűntett. Ugyanígy minősül a kisebb értékre (2000—10 000 Ft) történt lopás, ha azt bűnszövetségben, közveszély színhelyén, üzletszerűen vagy dolog elleni erőszakkal követték el, továbbá múzeális tárgyat loptak el.

Ilyen esetekben a büntetés 3 évig terjedő szabadságvesztés lehet. A jelentős értékre történt lopás (100 000—1 000 000 Ft), valamint a nagyobb értékre (10 000—100 000 Ft), de az előbb említett minősítő körülmények között elkövetett lopás büntetési tétele már 1—5 év. Egymillió Ft felett (különösen nagy érték), illetve jelentős értékre, de minősítő körülményekkel végrehajtott lopás pedig már 2—8 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Sikkasztás

Sikkasztásnál („aki a rábízott idegen dolgot jogtalanul eltulajdonítja, vagy azzal sajátjaként rendelkezik") a szabálysértési értékhatár — a lopással azonosan — szintén 2000,— Ft. A bűnszövetségben, közveszély színhelyén, üzletszerűen, különös vizssaesőként elkövetett sikkasztás a szabálysértési érték ellenére már vétség. Büntetési tétele egy évig terjedő szabadságvesztés, javító-nevelő munka vagy pénzbüntetés. A kisebb értékre elkövetett (2000—10 000,— Ft) sikkasztás 2 évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető. A sikkasztás bűntetti alakzata: ha nagyobb értékre (10 000—100 000 Ft); kisebb értékre (2000—10 000 Ft), de bűnszövetségben, közveszély színhelyén, vagy üzletszerűen valósult meg. Közös büntetési tételük 3 évig terjedő szabadságvesztés. A jelentős értékre (100 000—1 000 000 Ft) vagy nagyobb értékre (10 000—100 000 Ft), de az előzőekben említett minősítő körülményekkel elkövetett sikkasztásnál a büntetés már 1—5 év lehet. Ha a sikkasztást különösen nagy értékre 1 000 000 Ft felett) vagy jelentős értékre (100 000—1 000 000 Ft), de a fenti minősítő körülményekkel követték el, a büntetés 2—8 évig terjedő szabadságvesztés.

Csalás esetén ugyanezek az összeghatárok és minősítő körülmények játszanak szerepet a büntetés kiszabásánál.

Hűtlen kezelés

Hűtlen kezelést az követ el, akit idegen vagyon kezelésével biztak meg és ebből folyó kötelességének megszegésével vagyoni hátrányt okoz. 2000 Ft-ig a vagyoni hátrány okozása még szabálysértés. Ha a hűtlen kezelés kisebb (2000—10 000 Ft) vagyoni hátrányt okozott, az vétség, büntetési tétele egy évig terjedő szabadságvesztés, javító-nevelő munka, vagy pénzbüntetés. A nagyobb vagyoni hátrány (10 000—100 000 Ft) okozása már bűntett, büntetése 3 évig terjedhet. Jelentős vagyoni hátránynál (100 000—1 000 000 Ft) 1—5 évig, különösen nagy vagyoni hátránynál (1 000 000 Ft felett) 2—8 évig terjed a kiszabható szabadságvesztés.

Hanyag kezelésnél a jogszabály szakít az eddig említett 2000 Ft-os szabálysértési értékhatárral. Itt 20 000 Ft-os vagyoni hátrány okozása még szabálysértés. (Hanyag kezelést az valósít meg, akit társadalmi vagyon kezelésével vagy felügyeletével bíztak meg és ebből folyó kötelessége megszegésével vagy elhanyagolásával gondatlanságból vagyoni hátrányt okoz. A magasabb értékhatárt az indokolja, hogy itt gondtalan magatartásról van szó.)

Ha az okozott vagyoni hátrány a 20 000 Ft-ot meghaladja (vétség), büntetési tétele egy évig terjedő szabadságvesztés, javító-nevelő munka vagy pénzbüntetés.

A Btk. a hanyag kezelést csak különösen nagy vagyoni hátrány okozása esetén (1 000 000 Ft felett) minősíti bűntettnek. Ennek büntetése 3 évig terjedő szabadságvesztés lehet.

Kifosztás

A kifosztásnak nincs sem szabálysértési, sem vétségi alakzata. A törvényi tényállás szerint: „aki idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett

— úgy vesz el mástól, hogy evégből lerészegíti,

— az általa más bűncselekmény elkövetése során alkalmazott erőszak avagy élet vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetés hatása alatt álló személytől vesz el, bűntettet követ el és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő". A kifosztás során eltullajdonított érték 100 000 Ft-ig már értékelésre került az alapeset büntetési tételében (5 év). Ha a kifosztás jelentős értékre történt (100 000—1 000 000 Ft), továbbá, ha bűnszövetségben vagy csoportosan történt, a büntetési tétel 2—8 évre emelkedik (a kifosztás minősített esetei).

Rongálás

A rongálás (idegen vagyontárgy megsemmisítésével vagy megrongálásával kár okozása) lehet szándékos vagy gondtalan.

A rongálás, ha szándékosan történt, 2000 Ft kárig szabálysértés, kisebb kár (2000—10 000 Ft) keletkezése esetén, továbbá, ha a 2000 Ft kárt meg nem haladó rongálást bűnszövetségben vagy különös visszaesőként követték el, vétség. Közös büntetési tételük egy évig terjedő szabadságvesztés, javító-nevelő munka vagy pénzbüntetés.

A szándékos rongálás bűntetti alakzatai:

— a nagyobb kárt okozó rongálás (10 000—100 000 Ft),

— a múzeális tárgyakat vagy műemlékeket sértő rongálás (büntetési tételük 3 évig terjedő szabadságvesztés),

— jelentős kárt okozó rongálás (100 000—1 000 000 Ft),

— a múzeális tárgyat vagy műemléket megsemmisítő rongálás (büntetési tételük 1—5 évig terjedő szabadságvesztés),

— különösen nagy kárt okozó rongálás (1 000 000 Ft felett) (büntetése: 2—8 évig terjedő szabadságvesztés).

Gondatlan rongálásért csak a társadalmi vagyonban jelentős kárt (100 000 Ft felett) okozott cselekményért vonják büntetőjogilag felelősségre az elkövetőt.

Orgazdaság

Az orgazdaság („aki lopásból, sikkasztásból, csalásból, hűtlen kezelésből, rablásból, kifosztásból, zsarolásból, jogtalan elsajátításból vagy orgazdaságból származó dolgot vagyoni haszon végett megszerez, elrejt, vagy elidegenítésében közreműködik") elkövetője 2000 Ft értékig szabálysértésért felel, ha nincs minősítő körülmény. Ha 2000 Ft-ot meg nem haladó értékre üzletszerűen vagy visszaesőként követett el orgazdaságot, vagy az elkövetés kisebb értékre (2000—10 000 Ft) történt, vétségért egy évig terjedő szabadságvesztéssel, javító-nevelő munkával vagy pénzbüntetéssel sújthatják.

Bűntett a nagyobb értékre (10 000—100 000 Ft) vagy múzeális tárgyra, jelentős értékre (100 000—1 000 000 Ft) vagy nagyobb értékre (10 000—100 000 Ft) üzletszerűen elkövetett orgazdaság.

Büntetésük: 1—5 évig terjedhet. Végül a különösen nagy érték (1 000 000 Ft felett) elkövetett orgazdaság (bűntett) büntetési tétele 2—8 évig terjedő szabadságvesztés.

Az említett összeghatárok nem abszolút meghatározók abban, hogy kinek mennyi lesz a letöltendő büntetése. Csak azt határozzák meg, hogy szabálysértés, vétség, vagy bűntett valósult-e meg. Ezzel a kiszabható büntetés alsó-felső határát ugyan meghatározzák, de ezen belül számtalan mérlegelést igénylő tényező figyelembevételével állapítja meg majd a bíróság az adott cselekményért a konkrét büntetést.

Dr. L. Gy.

— Minden héten egyszer csontleves van...
Juhász Attila (Sopronkőhida) **rajza**

Az otthoniak támogatása

Tudomásul kell venni, hogy az elítéltek többféle módon rétegződnek, s ezáltal eltérőek a gondjaik. Aki például egyedülálló, annak a szabadulás után lakásproblémái lehetnek, de idebent aligha foglalkoztatja, tudja-e támogatni anyagilag valamelyik kint lévő ismerősét. A családos elítélteknél viszont a büntetés ideje alatt jócskán adódnak szorongások, kitartanak-e mellette, s ha igen, akkor hogyan támogassa a nehéz anyagi helyzetbe került otthoniakat?

Ez utóbbi réteg sem elenyésző számú, noha a statisztikák szerint az elítélteknek talán ha 10 százaléka akarja, illetve tudja pénzzel segíteni a családját. Ez persze általam becsült adat, de az egészen bizonyos, hogy a többség rendszeres támogatásra nem képes.

Ennek több oka van. Az objektív ok a letiltás, amely a gyermektartásdíjtól a bűnügyi költségig sokféle lehet, de többnyire olyan mértékben terheli meg a keresményt, hogy a minimális letét is nehezen jön össze. Ebben a kérdésben bizony megoszlanak a vélemények, de úgy látszik, a felvilágosító munka eredményeként az érdekeltek belátták: a bv. intézet pénzügyi szolgálata nem tehet kivételt, a végrehajtási jogszabályt nem szeghetik meg. Persze, ettől még sokan panaszkodnak, mondván: a családom nyomorog és mégsem küldhetek nekik, vagyis őket büntetik, s nem engem. A tényen nincs mit vitatkozni az adott helyzetben és pillanatban ez igaz. Csak hát ha nem követ el bűncselekményt... ha nem kellene máshova gyerektartásdíjat fizetnie... ha a bűncselekményből nem származott volna kártérítési kötelezettség... ha. Vagyis az, aki önhibájából került olyan helyzetbe, hogy a családját nem képes eltartani, az ebben a fázisban nem igazán hitelesen perlekedik, noha most már tényleg komolyan gondolja. A szabadságvesztés anyagilag (is) katasztrófa a családnak, még ha a rokonok segítenek is, hiszen előbb-utóbb a kölcsönt vissza kell adni. De a lényeg: akinek komoly letiltása van, a család anyagi támogatására alkalmatlan. Azaz közvetlen módon nem, de közvetve igen, bár ez lemondással jár. Így például az is támogatás, ha lemondok a csomagról, megírva, hogy annak ellenértékét költsék magukra. Sőt, még az sem képtelenség, hogy néha a vásárlási összeget nem magamra fordítom, hanem csomagként hazaküldöm.

Húsvét közeledtével eszembe jut, hogy az intézetekben vannak könyv-, lemez- és játékvásárok. Egyik olvasónk ezzel kapcsolatban megírta: legutóbb ő nyolcszáz forintért vásárolhatott, de csak a felét költötte el, arra gondolva, hogy a maradékot hazaküldi. Igen ám, de ezt nem engedélyezték, mert letiltása van. Nem érti. Nos, egymás között csendben megjegyzem: ne firtassuk a dolgot, mert arra az eredményre jutnánk, hogy játékot sem vásárolhatott volna. Feltehetően, mint „személyes szükségletre fordított összeg" került elszámolásra, s így segített az intézet abban, hogy hazaküldhessen valamit karácsonyra.

A helyzet ugyanis az, hogy a személyes szükségletekre szánt összeg jutalomként egy bizonyos határig megnövelhető — csak jutalomként —, ennek levonása megelőzi a letiltást. Ennél többet azonban az intézet nem tehet.

A másik ok egyéni indíttatású. Vagyis van pénz a letétben, de nem küld az illető, mert nem tartja szükségesnek, vagy a szabadulásra tartalékolja, mondván: az elköltésnél ott akar lenni. Hogy ez jó módszer-e, nehéz eldönteni: nem biztos, hogy az a pénz, ami ma kellene, holnap is elegendő.

De nem ez a jellemző, hanem a korábbi. Vagyis a szándék megvan, csak nincs pénz. A jelenleg érvényes jogszabályok ezzel kapcsolatban kategorikusak, kivételt nem engednek.

Ennek tudatában csak azt lehet mondani: bűnt követ el az, aki teheti és mégsem támogatja az otthoniakat. Mert az is tény: annál több embernek van rá lehetősége, mint amennyien meg is teszik...

— f —

SAKKSAROK

A FUTÓK FOGSÁGÁBAN

Világos állás: Kb1, Fe3, Ff3, Hd1 gyalogok: a2 c5 d4 f5 g2.

Sötét állás: Kd3 gyalogok: a4, a3 b2 c6 f6.

Matt az ötödik lépésben.

A tempózásra (időnyerésre) épített feladvány csak egyféle mattképet rejt, de ennek megtalálása nem lesz könnyű feladat.

Szabó János
Fővárosi Bv. Intézet I.

Csepel Autógyár

Átmeneti gondok

A Csepel Autógyárban évek óta dolgoznak fiatalkorúak. Az IKARUS autóbuszok alvázait állítják össze. Különböző csővezetékeket hajlítanak és alkatrészeket hegesztenek. Munkájuk nagy szakértelmet, figyelmet, pontosságot igényel. Többször írtunk arról, hogy a gyár polgári dolgozói befogadták a fiatalokat, segítik, támogatják őket. Az elítéltek is szívesen dolgoznak a kinti gyárban.

Legutóbb, amikor Szigetszentmiklóson jártam, sajnos rossz hírt hallottam. Szombathy Miklós, a gyár hivatásos pártfogója elmondta, hogy a gyár munkaügyi osztályának véleménye szerint az utóbbi időben jelentősen csökkent a fiatalok teljesítménye, s ez fennakadási gondokat okoz a termelés folyamatosságában, a határidők szigorú betartásában. A baj oka elsősorban az, hogy a fiatalok egy része nem teljes erőbedobással végzi munkáját, sok a felületesség, kényelmeskedés. Sokkal többre lennének képesek, de...

A gyár dolgozói, vezetői bíznak abban, hogy csak átmeneti jelenségről van szó, s a fiatalok termelési eredményei hamarosan javulnak.

— Zimm —

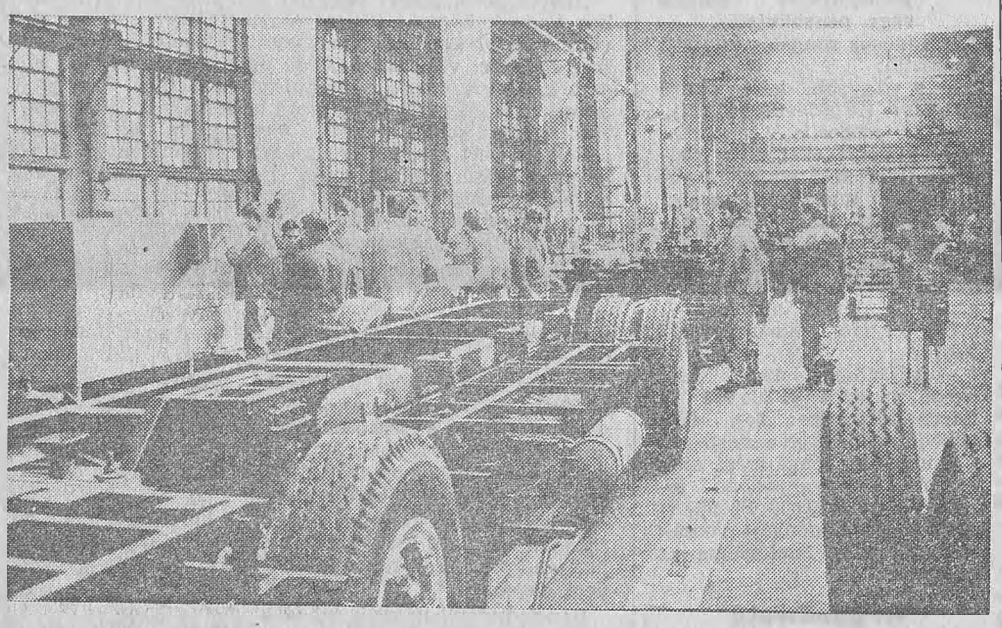

Itt szerelik az alvázakat

A kettészakított fénykép

A történet szereplője raktáros volt a Fővárosi Bv. Intézetben.

— A börtönben a levél mindig nagy esemény. Alig várjuk, hogy megérkezzen a postás és megtudjuk az otthoni híreket. Kiderül, hogyan él a család, egészségesek-e a gyerekek, milyen gondokkal küszködnek és egyáltalán gondolnak-e ránk.

A baj, ahogy mondani szokták, nem jár egyedül. Minden bűncselekmény nemcsak az elkövetőre, hanem a családjára, feleségére, gyermekeire is kihat. Megérzik hátrányát még akkor is, ha vétlenek. A levél és a beszélőkön való személyes kapcsolat éppen ezért okoz olyan nagy izgalmat. Én őszintén szólva, minden levelet félve bontok fel. Félve, mert soha nem tudom, hogy a feleségem levele mit tartalmaz. Kitart mellettem, vagy úgy látja, hogy a gyerekek és az ő érdekében elválnak az útjaink? ...

...Csalás, sikkasztás miatt öt évre ítélt a bíróság. Két kiskorú gyermekünk nevelése, gondozása, eltartása és a háztartás nehézségei a feleségemre hárulnak.

Dolgozom, a keresetem bizonyos részét minden hónapban hazaküldöm, hogy legalább így tudjak enyhíteni mindennapi gondjaikon...

Két éve vagyok börtönben, de nincs olyan nap, hogy ne gondolnék rájuk. Jól emlékszem, mintha ma történt volna, milyen megdöbbenést okozott letartóztatásom, a bírósági tárgyalás. Kettős életet éltem. Otthon példás családapaként mutatkoztam, ugyanakkor vidéki kiküldetéseim ürügyén különböző nőkkel éltem, szórakoztam. A szerencsétlen asszony lelkileg, fizikailag teljesen összetört, talán a gyermekeink iránti felelősség védte meg a teljes összeomlástól.

Beszélőkön, levelekben számtalanszor tette a jogos kérdést: mi szükségem volt arra, hogy becsapjam öt. Kérdésére két év után sem tudok egyértelmű választ adni. Mind a ketten dolgoztunk. Szerényen, de jól éltünk. Szép családi házat építettünk, mindenünk megvolt. De én többre vágytam, többet akartam.

Jóban, rosszban ki kell tartanunk egymás mellett — mondta. Csomagot küldött, amely több száz forintba került.

...A legutóbbi beszélőn zaklatott idegállapotban találkoztunk. Váljunk el — vetettem fel! Így mind a kettőnknek jobb lesz. Menj férjhez, jogod van az élethez... Nem kell, hogy megvárj! A gyerekek érdeke is így kívánja. Gúnyosan mondtam — ma már szégyellem, hogy így megsértettem —, biztosan van valakid, aki befekszik helyettem az ágyadba...

Döbbenten nézett rám! Elsírta magát. Felállt az asztaltól és szó nélkül otthagyott...

★

...Négy fényképet tartok magamnál. Az egyik a házasságkötő teremben készült, amikor örök hűséget fogadtunk. A másikon a gyerekek, a harmadikon az egész család látható. Visszatérve a zárkába az esküvői fényképünket kettészakítottam, betettem egy borítékba és visszaküldtem neki, egyetlen sor nélkül...

Gondoltam, ebből mindent megért.

Vártam az újabb levelet, de nem tőle, hanem a bíróságtól, házassági bontóperünk tárgyalásáról.

...Hetek múlva szóltak, hogy levelem érkezett. Azonnal megismertem feleségem kézírását. A borítékban a kettészakított képet küldte vissza, összeragasztva...

Lejegyezte: **ZIMM**

Gondolatok az előítéletről

E lapban az előítélet fogalma egy bizonyos helyzethez kötődik. Amikor a börtönből szabadult embert előítélettel fogadják a munkahelyén, közvetlen környezetében.

A minap tetten értem magamat, hogy miközben eme általános előítélet ellen vagyok, az élet apróbb dolgaiban mégsem vagyok mentes tőle. Kávét iszom a közért büféjében, amikor odajön hozzám egy fiatalember és kér egy szál cigarettát, mondván, a sajátját otthon hagyta. Természetesen megkínáltam, aztán reflexszerűen a zsebembe nyúltam, megvan-e a pénztárcám? Megmagyarázhatatlan, annál is inkább, mivel még sohasem lopták el tőlem. Sokáig ellenérzésekkel mentem a pénztárhoz fizetni, mert a pénztárosnőben „ellenséget" láttam, aki biztosan becsap. Aztán ahogy teltek az évek, már-már személyes ismerősök lettünk — mindig ott vásárlok —, s ma már eszembe sem jut. A háttere megmagyarázható: az az általános nézet — előítélet? —, hogy a pénztárnál mindig becsapják az embert. Pedig nincs többről szó, mint arról, hogy egy nap alatt több száz ember fordul meg a pénztárnál, és ebből néhányszor tévedés is adódhat. Más. Ingerült leszek, ha Trabant kerül mögém. Ennek két oka lehet. Egyrészt lassan gyorsulva előz, ami rám nézve veszélyes, másrészt kinevet az asszony meg a gyerek. S milyen érdekes: a családban több trabantos is van, így jó néhányszor magam is utazom vele. Ekkor sose jut eszembe szidni. Mi ez, ha nem előítélet? Ha Zsiguli van mögöttem, s azzal előznek rosszul, az miért nem alakított ki hasonló ellenérzést? Megint más. Érkeznek a levelek a szerkesztőségbe. Kezembe akad némelykor olyan, amely lelkesen dicsér valamit vagy valakiket. Azonnal gyanakszom, hátha azért írta, hogy valakinél „jó fiú" legyen? No, ennek az előítéletnek az okát pontosan tudom: az olvasók nagy része is ezt hiszi.

Szóval, e néhány példa után még világosabb: a mi ledönthető nagy előítéletünk csak hatalmas energiákkal gyűrhető le. Pedig itt sincs többről szó, mint a nagy számok törvényéről. Mindig akad olyan szabaduló, akinek viselkedése miatt a többiek megítélése is negatív lesz. Vagyis az általános közhangulatot kell a szabadulók, a börtönből jött emberek irányába megváltoztatni, de ez csak az egyes ember viselkedésének példájából jöhet létre.

Előítélet lenne az, ha ennek sikerében nem bíznék?...

— f —

AZ UTOLSÓ FELVONÁS

(5)

Hajnalodott, amikor felébredtem. Kimentem a fürdőszobába, megmosdottam, de törölközni nem tudtam, mert nem volt mivel. Megtapogattam az arcom, borotválkozni is kellene, gondoltam, de a felszerelésemet elvitte a feleségem.

Reggel öt órakor indultam útnak gyalogosan. Természetesen számítottam arra, hogy egy-két autó felvesz. Nem emlékszem, hány kocsi vett fel, de elég sok. Nem vittek nagy távolságra, 10—20 kilométereket. Este hat órakor érkeztem meg, még így is szerencsésnek mondhattam magam.

Évike kitörő örömmel fogadott. Úgy ugrott a nyakamba, mint egy kisgyerek, akinek régen várt apukája érkezett meg. Első dolga az volt, hogy enni adott és csak utána kezdett kérdezősködni. Merre jártam, mit csináltam, miért nem mentem haza akkor este. Főtt a fejem, nem tudtam, mit mondjak. A számológépről nem akartam szólni neki azonnal, de azt se tudtam, mit hazudjak. Tudtam, hogy hazudnom kell, ha nem akarom örömét megkeseríteni.

— Majd elmesélem — mondtam —, most rakodjunk el.

Estére, sötétedésre nagyjából rendbe tettük az egyik szobát. Évike nagyon fáradt volt, lefeküdtünk. Szinte azonnal elaludtunk. Örültem neki, mert haladékot kaptam, hogy kitaláljak valamit, bár tudtam, hogy előbb-utóbb úgyis tudomására jut, és jobb lesz, ha tőlem.

Nem tudtam kitalálni semmit. Érdekes módon nem kérdezte többet. Azt hittem, örömében elfelejtkezett róla, azért nem kérdezi. Tévedtem. Mint később megtudtam, megérezte, hogy valami baj történt és ezért nem kérdezett semmit. Várta, hogy kérdezés nélkül, önként elmondjam.

Két nap a szobák és a konyha rendezgetésével telt el, a második napon a szekrényt akartam kissé közelebb tenni a falhoz. Megcsúsztam és a kezemre esett. Végül a helyére tettem a szekrényt, de a kezem szinte azonnal feldagadt. Évike hidegvizes borogatással próbálta gyógyítgatni, de nem használt semmit. A bal kézfejemet nem tudtam mozdítani, de orvoshoz nem mentem el, bízva abban, hogy hamarosan meggyógyul orvos nélkül is, hiszen csak zúzódás lehet.

Elutaztam Pécsre megnézni a nyomdát, megtudni, hogy van-e szükségük szakemberre. Aránylag modern nyomda, kéziszedőre és revizorra is volt szükség, a fizetés se lett volna rossz, mégis úgy gondoltam, hogy mielőtt véglegesen döntenék, szétnézek a dombóvári nyomdában is. A következő napon erre is sort kerítettem. Ez a nyomda már korántsem tetszett annyira, mint a pécsi.

A kezem nem javult. A nyomdából visszafelé jövet bementem az SZTK-ba Dombóvárott. Megröntgenezték a kezem, darabos törés. Összeillesztették a törött részt, aztán begipszelték. Az orvos jól összeszidott, amiért nem azonnal mentem.

Hogyan fogok én ezzel a kézzel dolgozni, kérdeztem.

A válasz csak egy lehetett: sehogy.

Elkeseredve mentem haza. A feleségem is nagyon gyenge volt. Nappal is igen sűrűn lefeküdt. Szeptemberig megtehette, hiszen szabadságon volt.

Kevés pénzünk vészesen fogyott, abban reménykedhettünk, hogy Évike harmadikán kap fizetést, ebből majd kihúzzuk valahogy. Nem így történt. Feleségem nem kapott fizetést, ugyanis a szerződését későn kötötték meg, így a járandóságát csak késve fogják elszámolni.

— Mi lesz velünk, Zolikám? — kérdezte elkeseredve.

Nem tudtam válaszolni. Arra gondoltam, hogy én még csak táppénzt se kaphatok, hiszen nem volt munkaviszonyom.

Feleségem szeptemberben kezdett dolgozni. Nagyon nehézére esett a munka, hiszen olyan gyönge volt, hogy alig állt a lábán, már csak harminchárom kiló. Nem evett jóformán semmit, de orvoshoz hiába küldtem. Azt mondta, hogy nem akarja táppénzzel kezdeni az évet. Csak egy hetet tanított.

Hétfőn reggel lett rosszul. Felkelt, de azonnal vissza kellett feküdnie, mert elesett volna. Adtam neki cukros vizet, mert az orvosok azt mondták, hogy rosszullét esetén ezt kell tennem. Nem lett jobban. Elmentem megkeresni a körzeti orvost. Nem találtam, mert a szomszéd községben rendelt. A körzeti ápolónő azt tanácsolta, hogy adjak még cukros vizet neki, ha akkor se lesz jobban, akkor hívjam a mentőket. Így cselekedtem. Évike nem lett jobban, nem volt más hátra, telefonáltam a mentőkért.

Átvittük a dombóvári kórházba. Megnézték a cukrát, a normális 6—8-as érték helyett 34-et mutatott, azonnal ottfogták. Az orvos nagyon összeszidott, amiért hagytam, hogy ennyire rosszabbodjon az állapota, ráadásul orvos helyett cukorral akartam meggyógyítani.

Nem mentegetőztem, hiszen nem mondhattam el, hogy hasonló állapotban volt, amikor hazajöttem a börtönből. Nem beszélhettem arról, hogy miért kellett eljönnünk Ópusztaszerről, hogy milyen nehézségek álltak előttünk, amelyek alászták Évike idegeit és fizikumát egyaránt. Azt sem mondhattam el, hogy talán már holnap nem lesz ennivalóm, mert nagyon sokan el sem tudják képzelni, hogy ilyen ma előfordulhat. Nem szóltam egy szót sem, pirulva hallgattam az orvos szemrehányásait.

Gyalog mentem haza azon az estén. Nem sokat, mindössze tizennyolc kilométerre lakunk Dombóvártól. Útközben vettem cigarettadohányt és elhatároztam, ezután csavarni fogom a cigarettát, úgy sokkal olcsóbb. Tudtam, hogy segítséget, pénzt nem kérhetek senkitől, hiszen új lakóhelyünkön még csak ismerősöm sincs, nemhogy barátom vagy rokonom. Szinte örültem annak, hogy feleségem kórházba került. Legalább az ő élelmezése megoldódik, velem meg majd csak történik valami.

Éjjel egy pillanatra sem hunytam le a szemem, sétáltam a szobában, néha le-leülve. Gondolkodtam, hova forduljak, mit tegyek, de megvalósítható ötlet nem jutott eszembe. Hajnalban indultam vissza gyalogosan Dombóvárra, mert feleségemnek megígértem, hogy tisztasági dolgokat, pizsamát és egy-két ruhadarabot viszek neki.

Délelőtt tíz órakor érkeztem a kórházba. Évike azzal fogadott, hogy ismét rosszul volt, már lassan a mosdóig se tud segítség nélkül elmenni.

Az egész napot Dombóvárott töltöttem. Délelőtt átadtam a csomagot, délután négyre visszamentem hozzá, mert akkor volt látogatás.

Ezután így ment mindennap. Hajnalban indultam, és késő este tértem haza. Sokszor mosolyogtam magamban, amikor Évike megkérdezte, hogy nem fárasztó-e a napi utazgatás.

Nem kérdeznél ilyet, ha tudnád, hogy naponta negyven kilométert gyalogolok azért, mert látni akarsz, és ne tudd meg, hogy nincs pénzem, gondoltam.

Mindig volt nálam cigaretta, de abból csak akkor szívtam, ha Évikével együtt voltam. Nem akartam tudomására hozni, hogy már arra sincs pénzem. Csak egyszer ettem naponta. Minden este úgy fél tíz, tíz óra tájban, akkor értem ugyanis haza. Szerencsére jó idő volt, egyszer sem esett az eső. Nyugodtan sétálhattam reggelenként Dombóvárra, este haza.

Egy-másfél hetes ápolás után Évikének kezdett megjönni az étvágya. Mind gyakrabban említette, hogy szeretne enni ezt is, azt is. Nagyokat hallgattam, nem mertem, nem akartam bevallani neki, hogy már több mint egy hete zsíros kenyéren élek. Cigarettát is csak azért tudok venni, mert eladtam a zsebrádiómat.

Vasárnap csak délelőtt volt látogatás. Megkérdezte, mit ebédelek.

A körülmények hatalma(?)

Ami e cikk megírására késztet, az Rózsavölgyi Sándor, sátoraljaújhelyi olvasónk levele. Hosszan kifejti, saját példáján megvilágítva, hogy a bűnözés oka elsősorban a körülményekben keresendő. Felesége inni kezdett, ettől megromlott az élete, majd ő is ivásnak adta a fejét, végül az öccsével együtt kiraboltak valakit, bár ő tulajdonképpen vétlen bűntárs volt. Ennek ellenére elismeri, hogy hibázott.

Nem többet és nem kevesebbet akar bizonyítani, mint azt, hogy a közvélemény helytelenül teszi, amikor a bűnelkövetőt egy személyben ítéli meg. Vagyis az embert általában a körülmények, a környezete viszi a bűn útjára — állítja.

Bizony ez mindig izgalmas téma, főként a mi lapunkban, a mi olvasóink körében. Gondolatának természetesen többféle megközelítése, megvilágítása lehetséges, de végül is mindig az egyén — egyéni — felelőssége kerül reflektorfénybe. Abból kiindulva, hogy a bűnözés társadalmi jelenség, odáig is el lehet jutni, hogy végül is a tett, az elkövetés valamiféle törvényszerű cselekvés, amelyben az egyes embernek — a bűnelkövetőnek — szinte csak „végzetszerű" lehetőségei kínálkoznak.

Következmények

Vajon így van ez? Néhány évvel ezelőtt „Kit büntet a jog?" — címmel vita volt a lapban arról, hogy a büntetés következményei kit érintenek jobban? Azt, akit elítélnek, vagy a családját? Ilyen összefüggésben már akkor megfogalmazódott, hogy a bűnhődés „megoszlása" némelykor jogos is, hiszen a környezet szemet hunyt a nyilvánvalóan törvénybe ütköző cselekmények fölött, annak anyagi hasznát elfogadta. De ez aligha általános.

Adva van egy bűncselekmény, amely nem indulati és adott az elkövető. Attól a pillanattól kezdve, hogy a cselekmény megtörtént, egészen a szabadulás utáni időkig, ez a tény egy sor embert érint. Az elkövető szülei — ha büntetlenek — mélységesen elszomorodnak, szégyenkeznek és némiképp a saját kudarcuknak is érzik, hogy gyermekük bűnelkövető lett. Ha van feleség — élettárs — és vannak gyerekek, az ő helyzetük felemás. A társ, ha igazi szövetséges, a lelepleződés után önvizsgálatot tart és megítéli, mi volt az ő szerepe, mennyiben játszott közre — tudtán kívül — az eseményekben. Ettől függően vállalja a másik bűnét, vagy elválik, mert úgy érzi, becsapták. A gyerekek minden esetben vétlen alanyai a történéseknek. Azután ott vannak a testvérek és más közeli rokonok, akiknek még kellemetlen is lehet az ügy, esetleg a munkahelyükön magyarázkodniuk kell, hogy „fekete bárány" van a családban. Nem beszélve most az egykori munkatársakról, barátokról, akik, ha lelkiismeretes emberek, ugyancsak felteszik a kérdést: miért nem vettem észre a baljós jeleket, illetve miért nem akadályoztam meg a történteket? Vagyis egy ember bűncselekmény miatti elítélése legalább tucatnyi másik embert — rokont, barátot stb. — érint, méghozzá kedvezőtlenül.

Okok, előzmények

De még mindig csak a következményeknél vagyunk, olvasónk azonban az előzményeket hangsúlyozza. Mert tényleg: jókedvében senki sem lesz bűnöző, ok nélkül nincs bűncselekmény. Ismert klasszikus példa: a csinos, ám rendkívül igényes feleség egyre többet követel a szorgalmas, de szerény képességű és lehetőségű férjétől. Végül attól való félelmében, hogy elveszti szíve hölgyét, nagyobb összeget sikkaszt, és ebből a pénzből elhalmozza az aszszonyt. Kitalál valami történetet a pénz eredetére. Aztán lebukik. A „közvélemény" természetesen a sikkasztót ítéli el, mert nem tud az indítékról. S most itt a kérdés: az asszony a hibás? Egyértelmű a válasz: nem. Olyan ez, mint amikor a gyerek követeli a szüleitől, hogy ezt vagy azt vegyék meg. Nyilván nem megy el betörni az apa, hogy gyermekéknek megvehesse a „toronyórát láncostul". Elég baj az, ha a feleség csak pénzért tartható meg.

Iszik az asszony. Mondjuk azért, mert a gyes alatt rászokott. Mit tegyen a férj? Több választása van. Elválhat, elvonókúrára küldheti, ő is el kezd inni, így el tudja viselni. Hogy melyik megoldást választja, az nem a körülményektől függ elsősorban, hanem az egyén személyiségétől. Az egyik ember elválik, a másik ivásnak adja a fejét, majd ennek során részegen részese lesz egy rablásnak. Jogos a felvetése: ha az aszszony nem ivott volna, nem kerültem volna börtönbe?! Nem egészen így van. E logika szerint mondják egyesek: azért bűnöztem, mert nehéz gyermekkorom volt, vert az apám stb.

Vihetjük a dolgot társadalmi síkra is. Például: üzletvezető vagyok a húsboltban. Viszonylag jól keresek hivatalosan, hiszen ismerem a szakma fogásait, azt, hogy miként lehet a húst tisztes haszonnal eladni. S ekkor jelentkezik nálam egy vendéglős, aki szeretné, ha mindig lenne pacal az asztalon. Ezért anyagi áldozatra is hajlandó, neki úgyis megtérül. Gyorsan számolok és rájövök: több vendéglős és több pacal együtt szép havi summát hozhat. Már csak annyi kell, hogy e hiánycikket nekem szállítsák és ne másnak. Természetesen megfelelő ellenszolgáltatás ígérve keresek egy partnert a szállító vállalatnál. Kész az üzlet, amely látszólag legalizált. S jön a lebukás. Mit mondok? Tulajdonképpen én nem akartam semmit, mások vittek bele, kerestek meg. S kimutathatóan nem is károsult senki. Ráadásul mások is csinálják. Elfogadható az önfelmentés?

Más. A nem éppen tisztességéből élő hölgynek megtetszik az egyik „ügyfele" és „előlépteti" stricinek. Sőt, néhány barátnőjét is a férfi fennhatósága alá helyezi. A férfi csak elfogadja a felkínált szerepet és annak használ hivatkozhatna a körülményekre, de megintcsak ott a cáfolat: volt lehetősége a választásra!

Úgy hiszem tehát, a bűnözést kiváltó okok és körülmények akkor adhatnak felmentést az elkövetőnek — erkölcsileg természetesen —, ha kényszerpályára került. Önhibáján kívül! Elképzelhető ilyen helyzet és elő is fordul. Például az a fiatalember, akit az apja tizenévesen lopásra szoktatott, önállósulva szinte természetesnek veszi, hogy ezt az életmódot folytassa, noha tudja, hogy cselekedete törvénybe ütközik. De ha egyszer erre tanították, ezt látta, ellenhatások nem érték, aligha képes egyedül megváltozni.

Kényszerpálya?

Nem hiszek viszont abban, hogy ilyen kényszerpályán lenne a bűnismétlő. Még akkor sem, ha a szabadulás után nehéz feltételek várják. Már csak azért sem, mert saját cselekménye miatt került ebbe a helyzetbe, azaz önhibájából. Senki sem mentheti fel magát azzal a módszerrel, hogy a múltját figyelmen kívül hagyja.

Tagadom tehát — olvasónkkal ellentétben — az egyéni felelősség valamiféle megosztásának elvét. Az erkölcstelenségre — minden bűncselekmény egyben erkölcsileg is elítélendő —, a gátlástalanságra, a felelőtlenségre nincs, nem lehet magyarázat, a körülmények hatalma. Ez utóbbiak megronthatják életünket, megzavarhatják emberi kapcsolatainkat, boldogtalanná tehetnek bennünket — általában, átmenetileg —, de nem mentik az erkölcstelenséget, a bűnözést. Tudnillik, mindig van választási lehetőség...

—f—

Az óvatosság sohasem árt!

Régi keletű bölcsesség: ha az ember tudná, mi vár rá, akkor reggel el se indulna otthonról. De nem tudja, tehát indul — méghozzá gondtalanul. Azt hiszi, nem érheti baj. Ezért nem is készül fel rá, holott az óvatosság sohasem árthat. Jobb felkészülni, mintha csak elviseli az ember azt, ami ráméretett. Persze, az sem mellékes, ha az ember tesz némi előkészületet, hogy ne érje meglepetés.

Az egyik közép-európai nagyregény hőse azt ajánlotta honfitársainak, hogy reggel, mielőtt elindulnának, a tükör előtt pofozzák fel magukat, nehogy elbízzák becses személyüket. Természetes, hogy ez túlzás. De azért van benne valami. Főleg azok óvakodjanak, akik hajlamosak azt hinni, hogy őket nem érheti baleset. Például a házasemberek, akik amikor van egy kis pénzük, no meg idejük, úgy akarnak élni, mint a tizenévesek, és diszkóba mennek, hogy agyonüssék az idejüket.

Azok számára, akik már túl vannak a harmincon, ez fölöttébb veszélyes, amint látni, illetve olvasni fogjuk.

★

A Gyűjtőben beszéltem azzal a fiatalemberrel, aki immár harminckét éves, soha nem volt büntetve, úgy élt, ahogy kell, tanult, dolgozott, s rövidesen három szakmát szerzett, szépen és derűsen élt feleségével megbecsülték egymást, gyarapodtak, s nevelték három gyermeküket. Senki nem gondolta volna, ő maga főleg nem, hogy valamikor olyan környezetbe kerül, amelytől még álmában is irtózott. Ne feledjük, hogy vidéken ma sem öröm, se nem dicsőség, ha valaki börtönbe kerül. Nemcsak ő maga, hanem a családja izzóan szégyelli a dolgot.

Nos, történt egyszer, hogy ez a fiatal férj úgy gondolta, hogy igazán ráfér egy kis kikapcsolódás, hiszen annyit dolgozott, gürcölt, hát lazít egy kicsit. A haverokkal elment a diszkóba. Nem mondom, a törzstagok meglepődtek, hiszen ritka, hogy ilyen „múmiák" szerencséltetik a társaságot. Eléggé balog módra is viselkedtek, hiszen nem ismerték sem a táncokat, sem a dalokat, s így meglehetősen kiríttak a társaságból. Annyit azért tudtak, hogy itt inni is lehet. Ahogy fogyott előttük az ital, úgy jött meg a bátorságuk, hiszen nem nehéz részeg fejjel utánozni azokat a táncokat, amiket olyan átszellemülten járnak a mai fiatalok.

Már közeledett a záróra, amikor is ezek a „srácok" úgy belejöttek a muriba, hogy jobban, mint a fiatalok. A lányokkal is úgy beszéltek, ahogy kell... Nem csoda, ha egy-két lány megszédült, s imponált neki, hogy „felnőttek" ismerik el a bájait.

Ma már nem feltűnő, sőt, sokan észre sem veszik, ha egy tizenéves lány felkiált, s közli, hogy aki őt hazakíséri, nem bánja meg! Persze, ez a divat! Ma már nem kell a fiúknak izzadniuk, hogy ők legyenek a kezdeményezők, a felelősség terhét átvállalják a lányok... Persze, amit a hasonló korú fiúk tudnak, hogy az ilyen tűznek nagyobb a füstje, mint a lángja, azt nem ismerhetik a „felnőttek"? S a csoda tudja, mire nem gondolnak, amikor egy ilyen kislány elkiáltja magát! Majdnem azt hiszik, hogy szabad a gazda!

Nos, a mi „felnőttjeink" is ezt hitték. S boldogan ragadták meg az alkalmat, jó előre örömözve, hogy mi is lesz ebből. Gyönyörű telihold volt, remekbe szabott fák csillogtak ezüstösen, szinte az volt az érzésük, hogy ennek az éjszakának sohasem lesz vége. Maguk is átszellemültek, hiszen ott volt mellettük egy tizenhat éves lány, s ők azt hitték, hogy húszévesek... Még minden előttük van, még bárhogyan alakulhat a sorsuk, elmaradt mögöttük a család, a feleség, a munkahely, s csak azt érezték, hogy most, ebben a pillanatban övék a világ, és vérük úgy zsibongott, mint a felbolydult méhkas.

Kocsival mentek, a lány barátnője kiszállt, de a lányka, a kezdeményező, maradt! Felmentek egy lakásba, s ott aztán kezdetét vette olyasmi, amiről később már többen, többféleképpen emlékeztek meg.

Volt, aki azt mondta, nagy „banzáj" volt, csók, és ami kell, vetkőzés stb. Mások azt mondták, ugyan dehogy, néhány ártatlan csók elcsattant ugyan, no meg a lány le is vetkőzött, de nem történt semmi, ami kivetnivaló lett volna. Megint mások arra céloztak, hogy nem volt ott semmiféle vetkőzés, a lány csak a harisnyáját húzta le, de azt egészen kiválóan, szép lassan, sejtelmesen, hogy a fiúk szeme vitustáncot járt...

Végül, amikor már teljesen begurította a „srácokat", azok elvesztették a fejüket és erőszakoskodni kezdtek.

Hamarosan büntetőeljárás indult ellenük, s kiderült, hogy a nemi erőszak kísérlete megáll! A bíróság első fokon két és fél évi börtönre ítélte az udvarias házasembert, aki „hazakísérte" a leányt, majd a másodfok ezt az ítéletet három és fél évre emelte. Mindez azt jelzi, hogy valami csúnya dolog csak történhetett, annak ellenére, hogy a négy bírósági tárgyaláson négyféleképpen „vallott" a leányka.

A lényeg az, hogy a felszólítás, mármint az, hogy aki őt „hazakíséri", nem bánja meg, nem vált be. A harminckét éves családapa ugyanis nagyon is megbánta, hiszen az ügy óriási port vert fel, olyannyira, hogy a felesége elvált tőle, gyermekei elfordultak az apjuktól, s enyhén szólva a közvélemény szemében is erkölcsi vesztes.

Lám, ki gondolta volna, hogy egy kicsiny kis kikapcsolódás ilyen veszélyekkel jár? Képes arra, hogy a járt útról letérítse, s kizökkentse az önmagára nem vigyázó embert.

Á. J.

— Fogalmam sincs, ugyanis elfelejtettem kenyeret venni tegnap — mondtam.

— Nézz szét a városban, bizonyára lehet kapni, ha mást nem, zsemlét vagy kiflit, meg vegyél tejet.

Fogalma sem volt arról, hogy mindössze három forintom van. Arról sem tudott, hogy az előző napon sem ettem semmit.

Említette ugyan néhány nappal korábban, ha elfogy a pénzem, vigyem el Pécsre a bundáját és adjam be a zálogházba. Ezt meg is próbáltam, de nem vették be, mondván, előbb tisztíttassam ki, pedig nem volt koszos, csak egy kávéfolt volt rajta. Természetesen kitisztíttatni nem tudtam, hiszen nem volt rá pénzem.

Látogatás után Dombóváron sétáltam, zsemlét akartam venni az utolsó pénzemen. Nem kaptam sehol. Végül egy helyi lakos tanácsára elmentem a művelődési ház büféjébe. Ott kaptam. Szép, új épület. Körbesétáltam, közben a zsemlét rágcsáltam. Az épület homlokzata felől az egyik ablak résnyire nyitva volt. — Micsoda gondatlanság — mediáltam —, ott bárki bemehet. Ismét bementem, megkerestem a mosdót, ittam néhány korty vizet, aztán elindultam hazafelé.

Egész úton az járt az eszemben, hogy másnap miből viszek cigarettát a kórházba, nem beszélve arról, hogy olyan régen kér már tőlem Évike egy üveg diabetikus befőttet.

Otthon bekapcsoltam a tévét, de nem volt türelmem nézni, nem hallottam a hangot, nem is gondolkodtam. Talán ébren aludtam. Már sötét volt, amikor felálltam, kimentem a kamrába, behoztam egy vésőt, egy fűrészlapot és egy kalapácsot. Letettem az asztalra, aztán elővettem egy szatyrot, beleraktam a szerszámokat, a zseblámpámat is magamhoz vettem, kikapcsoltam a televíziót és elindultam.

Éjjel egy óra tájban érkeztem Dombóvárra. Megkerestem a művelődési házat, körbesétáltam. Az ablak nyitva volt, amelyiket délután is láttam. Odalopóztam, megnyomtam. Kinyílt teljesen. Lendületet vettem, csaknem egy ugrással bent voltam a teremben. Becsuktam az ablakot, elővettem a zseblámpát. Megkerestem az előtérbe vezető ajtót. Zárva volt. A lakáskulcsom nem nyitotta. Elővettem a fűrészt, elfűrészeltem a zár nyelvét. Mindössze tíz percig tartott. Nem volt nehéz munka, de úgy beleizzadtam, hogy csurom víz volt rajtam minden.

Kiléptem az előtérbe, odamentem a büféhez, gipszbe rakott kezemmel beütöttem az ablakot. Az üvegcsörömpölést hallva megijedtem, remegve vártam néhány percet, aztán odasettenkedtem az üvegezett bejárati ajtóhoz. Kinéztem. Sehol nem láttam senkit. Kissé megnyugodva tértem vissza a betört ablakhoz. Bemásztam. Sorra kihúzogattam a fiókokat. Megtaláltam az aprópénztartó dobozt. Úgy láttam, jócskán van benne tíz-, húsz- és ötforintos. Beleöntöttem egy nejlonzacskóba, a zacskót a szatyromba tettem. Papírpénzt sehol nem találtam. (Később tudtam meg, hogy azt haza szokták vinni.) Elraktam még két üveg sört, egy doboz cigarettát vettem magamhoz.

Sokáig az ablaknál álltam, egy függöny mögött. Nem mertem elindulni, pedig senki nem járt a környéken. Három óra lehetett, amikor végre rászántam magam, és kiléptem az ablakon. Nagyon siettem haza, reggel fél hét volt, amikor kinyitottam a lakás ajtaját. Bementem a szobába, leültem. Felbontottam az egyik üveget, töltöttem egy pohár sört. Megittam. Ismét teletöltöttem a poharam, azán elővettem a zacskót, kiborítottam a pénzt az asztalra. Megszámoltam. Kettőezerötvenhat forint volt.

★

— Miért vagy ideges? — kérdezte Évike, amikor kipakoltam a szatyorból a cigarettát és a befőttet.

— Ideges? Nem vagyok ideges.

— Akkor miért remeg a kezed? Csak akkor szokott, ha ideges vagy.

— Nem tudom — válaszoltam, pedig nagyon jól tudtam, hogy mi az idegesség, a remegés oka.

— Csak nem ittál az este? — faggatott tovább.

— Ugyan, Évike! Miből ittam volna.

— És ezeket a dolgokat miből vetted?

Egy pillanatra megakadtam, aztán gyorsan kivágtam magam.

— Eladtam a zsebrádiómat — hazudtam, hiszen azt már régen eladtam, abból éltem eddig, de erről a feleségem nem tudott.

— Nem lett volna szabad — mondta, de aztán napirendre tért a dolog felett.

— A fizetésem még nem jött meg?

— Nem tudok róla. Nem is hiszem, hogy megkapod azt a jövő hónap harmadika előtt.

— Miből élsz addig?

— Majd kihúzom. Még soha nem volt úgy, hogy ne lett volna valahogy.

Igyekeztem elterelni a beszélgetést erről a témáról, ugyanis féltem, hogy véletlenül elszólom magam.

E naptól kezdve mindennap vittem Évikének a kórházba valamit. Állapota határozottan javult, két hét alatt három kilót hizott. Inzulint az első naptól kezdve kapott, de nehéz volt beállítani az adagját, mert a cukra állandóan ingadozott. Négyóránként vették tőle a vért, de soha nem volt egyforma a cukra. Az orvos mondta is, hogy hosszabb időt vesz igénybe, amíg be tudják állítani, nem beszélve arról, hogy meg kell tanulnia saját magának beadni az injekciót.

Van egy injekcióbelövő készülék, melynek használata nagyon egyszerű, kevésbé fájdalmas, mint a hagyományos fecskendővel való injekciózás. Feleségem arra kért, hogy adjak el a ruhái közül valamit, vagy a kabátját. Mindegy akármit, csak vegyek neki egy ilyen készüléket. Megérdeklődtem, mennyibe kerül. Teljes felszereléssel együtt kb. ezernyolcszáz forint. Nem nagy összeg rendes körülmények között, de most nagyon drága, amikor jóformán ennivalóra sincs.

Tudtam, hogy hiába vinném a ruhát, vagy az egyéb dolgokat a bizományiba, csak fillérekat kapnék érte. Már-már arra gondoltam, elviszem a televíziót, de aztán eszembe jutott, hogy ez az egyetlen szórakozásunk. Most odaadom féláron, mikor tudunk újat venni. Így csak halogattam kérése teljesítését.

Annyira javult az állapota, hogy egy hétvégére hazaengedték szabadságra. Leírhatatlanul boldog volt. Szombaton reggel kellett érte mennem, mert egyedül nem engedték el, és vasárnap kellett visszavinnem.

Hazafelé autóbusszal mentünk. Nem mertem hosszabb sétát tenni vele, azért választottam az autóbuszt, a kórház ugyanis elég messze van a vasútállomástól, és otthon a mi lakásunk kb. két kilométerre.

Önfeledt volt és boldog. Nem gondoltuk, hogy ez az utolsó hétvége, amit együtt töltünk.

Csapó Sándor
Márianosztra

SZÜKSÉGSZERŰ KÖVETKEZMÉNY

Ma már nem jelent „nagy ügyet", ha gyilkosság a vád valaki ellen — a Fővárosi Bíróság tárgyalótermébe legalább ötvenen befértek volna, ha lett volna érdeklődő. Az üres padsorok sorában a legutolsóban csak én kucorogtam egyedül...

— Bezzeg, régen, hamar híre ment az ilyesminek! — emlékezik vissza a folyosón szolgálatot teljesítő teremőr bácsi. — Ma már legfeljebb a joghallgatók jönnek egy-egy tárgyalásra. No, meg az újságírók... Hiába, ma már az újságok meg a rádió, televízió mindenkinek mindent házhoz szállít!

Biztosan lett volna még mondanivalója a bácsikának, de bevonult a bíróság, kezdetét vette a Gyertyás Ferenc ellen indított eljárás. A vád: aljas indokból elkövetett emberölés bűntette és kifosztás bűntette.

Nézzük először: mi történt tavaly júniusban, egy szép nyári reggelen?

A harminchárom esztendős, fiatal férfi úgy kilenc óra tájt lefeküdt. Pontosabban: visszafeküdt aludni. Nem az éjszakai műszak bágyasztotta el, hanem az éhomra felhajtott néhány pohár ital. (Volt hajdan egy kilencórás rendelet. Illetve, a rendelet még ma is megvan, csak a hatása mind kevesebb...) Éppen elszenderedett, már, amikor szállásadónője előcsoszogott, s észrevette, hogy albérlője megint itthon van.

— *Nem szégyelli magát az ilyen mihaszna fráter?* — kezdte rá. — *Nem dolgozik, nem csinál semmit, csak itt lopja a napot. Ahelyett, hogy fölkelne és a dolga után menne, mint más rendes ember.*

Közelebb ment a dühösen morgó emberhez.

— *Persze, most jött föl a kocsmából. Hogy mindig vannak drágalátos cimborái, akik fizetnek neki, amikor nincs pénze. És mikor is lenne? Mitől lenne? Hiszen lusta akármibe is belefogni...*

— Hagyjon már békén! Maga is megissza a magáét, én is. Mi köze hozzá? — vágott vissza a felkvő.

— *Még neki áll feljebb?! Én megdolgozom a pénzemért, nem vagyok ilyen ágrólszakadt, mint...*

Nem folytathatta, mert a férfi felpattant az ágyról és dühtől vöröslő arccal szembeállt vele.

— Elhallgasson, mert... — és megmarkolta a hatvanhárom éves nő nyakát. Vékony teremtés volt, alacsony is — szinte eltörpült a másik mellett.

A férfi meg csak rázta, rázta dühében. Egy erősebb mozdulattól elvesztette az egyensúlyát, mindketten rázuhantak az ágyra.

Ekkor vette észre, hogy az idős asszony teste már mozdulatlan.

Ami ezek után következett: hadd ne részletezzem. A vádiratban felsorakoztatott bizonyítékok szerint a 63 éves nő altestén karmolásnyomokat, véraláfutást, bevérzést talált az orvosszakértő.

Gyertyás Ferenc — miután kifújta magát — töprengeni kezdett. A bíróság előtt így emlékezett vissza:

— Hallottam már olyanról, hogy valaki nem halt meg egészen, csak úgy nézett ki. Gondoltam, ha az öregasszony magához tér esetleg, akkor képes elmenni a rendőrségre és följelent.

Körülnézett a szobában: a falba vert szögön egy ócska nadrágszíj függött. Levette, s becsatolta a fojtogatástól már amúgy is vöröslő nyakra. Egész erejét beleadva meghúzta.

Az orvosszakértő szerint ekkor állott be a halál.

Gyertyás Ferenc, miután meggyőződött róla, hogy az idős nő meghalt, hirtelen megszomjazott. Emlékezett rá, hogy a házinéni hol szokta tartani a pénztárcáját: megkereste és megnézte, van-e benne pénz. Negyven forintot talált két húszas formájában és néhány forintot apróban: az előbbit kivette, az utóbbit otthagyta.

Lement a kocsmába, mert úgy érezte: nagyon régen ivott utoljára, s egy percig sem bírja tovább.

A rendőrség is itt fogta el.

★

A tárgyalás szünetében az első pillanatokban nyomasztó a csend. Ki-ki az elhangzottakat „játssza vissza" magában, mintha egy magnetofon lenne az ember fejébe beépítve. Ez a képzeletbeli készülék szenvtelen, halk mondatokat rögzített mindannyiunkban. Tárgyilagosan, majdnem unalommal előadott tényállást, mintha azt közölte volna: télen hideg van, és néha a hó is esik. „Ha magához tér, még képes, és följelent..."

A kirendelt védő — rendkívül csinos, fiatal ügyvédnő — tanácstalanul néz maga elé. „Védencének" mélységes közönye őt is megdöbbentette.

Mintha vezényszóra tennénk, egyszerre nyúlunk mindannyian a zsebünkbe — hiszen cigarettaszünet van!

★

A tanúk meghallgatása következik. Ketten vannak mindössze: egy idős bácsi — ő a szomszéd —, és a vádlott féltestvére. A bíró figyelmezteti: jogában áll megtagadni a vallomást. A harminc körüli fiatalasszony nem kíván élni ezzel a jogával.

Többek között elmondja: testvére — ő így nevezi — gyakran megfordult náluk. Illetve, csak olyankor jöhetett be a lakásba, amikor józan volt, s az utóbbi időben ez vajmi ritkán fordult elő vele. Gyertyás ugyanis még régebben megismerkedett egy nővel, aki később élettársa lett.

— Azelőtt, kérem, még csak-csak lehetett bírni vele — mondja könnyezve a tanú —, de amióta azzal a nővel összeállt..., nem is tudom, melyik ivott többet. Otthagyták mind a ketten a munkahelyüket, és csak úgy éltek. Miből? Nem tudom.

A bíró a vádlottat is megkérdezi: *tényleg olyan sokat ivott?*

— Nem nagyon... néha — hangzik a bizonytalan válasz.

— *Szokott leittasodni?*

A vádlott értetlenül néz vissza.

— *Szokott részeg lenni?* — hangzik el közérthetőbben ismét a kérdés.

— Hát előfordult... Valaki mindig körbefizetett.

Lassan összeáll az azt a bizonyos reggelt megelőző napok története. A vádlottat éppen elhagyta az élettársa, erre bánatában inni kezdett.

— Pedig éppen akkor határoztam el, hogy dolgozni fogok... már munkahelyem is volt.

— *Mennyit töltött ott?* — kérdezi a bíró.

— Semennyit... éppen az első nap lett volna, amikor az élettársam elhagyott. Azért is keseredtem el annyira... hiszen rendbe jött volna körülöttem minden, és erre tessék, otthagynak.

— *Ha valakit elhagy az élettársa, akkor az ivás az egyetlen lehetséges teendő?* — érdeklődik a bíró.

— Én csak azért akartam berúgni — hangzik a magyarázat —, mert végezni akartam magammal. Csak mindig másnapra maradt..., akkor meg újra be kellett rúgni, mert józanul nem bírtam volna megtenni.

(Félreértés ne essék: nem kabaréjelenetről van szó!)

— *Azon a reggelen is ezért ivott?*

— Igen, csak már nagyon nem bírtam, mert negyedik napja mindennap részeg lettem. Azért is nem emlékszem pontosan, hogy mi is történt tulajdonképpen.

Tudnillik az emlékei csak odáig terjednek, hogy a nénit fojtogatta. Ki húzta le az alsószoknyáját, és a bugyiját, miért van összekarmolva az idős nő combja, mitől véres — erről semmit sem tud. A falon lógó szíjtól megint mindenről képes beszámolni?

— *Milyen volt a testvére, ha ivott?* — kérdezi a bíró a tanútól.

— Kibírhatatlan — hallatszik a halk válasz. — Ordított, verekedett, veszekedett... Pedig különben nagyon jó fiú volt. Bárki, bármire megkérte, szívesen segített. Amikor józan volt, sokszor még a szomszédoknak is hányszor lement a közértbe... és itt félbeszakad a mondat. Persze, hiszen a házinéni már nem tud tanúskodni.

A beidézett orvosszakértő véleménye a halál okáról rövid, szakszerű. A perbeszédek — tehát az ügyész és a védő beszéde — nem tartanak soká: a tények önmagukért beszélnek.

Az ítélet: életfogytiglani fegyház.

★

Míg jegyzeteltem, néha meg-megnéztem a vádlottat. Harminchárom éves! Magas, nem különösebben széles vállú, sötét hajú. Öltözéke kopott farmer és könnyű, barna dzseki. Többször rá kell szólni, hogy beszéljen hangosabban, mert időnként úgy elhalkul a hangja, hogy egy szavát sem hallani.

Igaz, tulajdonképpen nincs sok mondanivalója a történteken kívül: saját magáról ugyanis vajmi keveset tud. Édesapját nem ismerte, anyja korán meghalt, különböző intézetekben nőtt fel. Kamaszkorában nevelőszülőkhöz került, de nem volt náluk sokáig, mert hamarosan bekövetkezett az első börtön. Nem tudja, hányszor volt büntetve: „úgy ötször-hatszor" — vonja meg bizonytalanul a vállát. Mi volt az ok? „Csalás, lopás, ilyesmik" — ez sem valami túl pontos válasz. Hány munkahelye volt, hol, mikor dolgozott — erre sem emlékszik.

Van valahol egy gyereke — valamilyen intézetben, de hogy hol? — Ki tudja? A gyerek anyja is börtönben van valahol. Miért? Meddig? Hol? Megannyi kérdés, amire nem érkezik válasz.

Szépen, fegyelmezetten áll szemközt a bírói emelvénnyel. Kezét hátrateszi — pedig senki nem szólította fel rá.

Egyet tud biztosan: meglehetősen régen volt, amikor megismerkedett az itallal. „Tizenkét-tizenhárom éves lehettem..."

★

Néhány hónappal ezelőtt jártam Nagyfán, a Munkaterápiás Alkoholelvonó Intézetben. Kis híján kétszáz ágy állt üresen a kórtermekben... Ha ez a fiatalember odakerült volna, akkor minden bizonnyal nem ülne most a vádlottak padján, s egy emberrel több éne Magyarországon. Azok a beutaltak, akik bent vannak, javarészben nem értik, végül is mit keresnek ők ott? Nem csináltak semmi rosszat, „csak" ittak. Saját bevallásuk szerint nem is sokat — éppen annyit, mint a többi ember. Nincsen abban semmi rossz, hozzá tartozik az élethez — vélekednek.

Persze, ahhoz, hogy valaki Nagyfára kerüljön, s esetleg ne alkoholistaként folytassa az életét — nem elég „csak" inni. Valakinek szólnia kellene a helybeli tanácson, hogy indítsák meg az eljárást... valakinek észre kellene vennie, hogy él a környezetében egy (vagy több) ember, aki egyre csúszik lejjebb. Elnéztem a rendőrségi fényképeken azt a helyet, ahol a vádlott korábban lakott: hulló vakulatú, omladozó viskóban vagy fészerben — a „ház" elnevezés egyáltalán nem illik rá —, amely egy valamivel nagyobb, ám hasonló állapotú épülethez támaszkodott. A „szoba" egyetlen berendezési tárgya a fekhely és az a bizonyos nadrágszíj volt a falon. Amikor a bíró megkérdezte Gyertyás Ferencet, hogy miért gurult méregbe, amikor a későbbi áldozat szidni kezdte, ez volt a felelet:

— Megitta ő is mindennap a magáét. Egy kocsmában dolgozott. Mit rágta folyton a fülemet — nem segített azzal semmit nekem, Maradt volna csöndben, akkor talán nem is történik semmi...

Szóval, innen senki nem akadt, aki akár lebeszélni próbálta volna — akár jó példa mutatásával — Gyertyást az ivásról, még kevésbé olyan, aki a Nagyfára kerülését szorgalmazta volna.

Legjobb tudomásom szerint Nagyfára nem jár ezalap. Pedig nem ártana néhanéha, ha az ott levők beleolvasnának némelyik történetbe, főleg akkor, amikor nem értik: miért vannak ott?

★

Ennek a bűnügynek a vádlottjára tökéletesen ráillik a meghatározás: alkoholista. Húsz esztendeig — leszámítva az apróbb ügyeket — „csak" ivott, nem történt semmi tragédia. Békésen követték egymást a napok: berúgás-kijózanodás, míg végül ez a bizonyos nap is elkövetkezett.

Szükségszerű a következmény? Ha egyértelmű „igen"-nel nem is lehet felelni — hiszen nem minden alkoholista öl embert —, az ital és a bűncselekmény elkövetése között kimutatható az összefüggés.

Évről évre több esetben.

H. A.

Engedd elmondanom

Engedd elmondanom, mennyire szenvedem
a csöndet. Ezt a millió elhallgatást.
Az őszinte szó előtt, amint még sóhajod
átjárja lelkiismeretem. Mert hisz rég
szólni kellett volna, annyi minden nyomja
ifjú szívünket. Ezeréves terhek.
Engedd, hogy meséljek arról, amiről eddig
hallgatni illett. Nemcsak a szerelemről.
Izgatnak engem a világ más dolgai,
amit csak megérez néha az ember. Iszonyú
januárban hangos tavaszi szellőt.
Engedj most szólnom. Az idő is lényeges.
ha később mondanám, lemaradnánk
az önállóság lehetőségeiről, hogy legalább
én tudjam meg először magamról, nem
bírom tovább!
Engedd, hogy a szó kettőnk közé
most a megértés hídját feszítve, és ne bánd,
ha távolibbnak látsz, mint remélted,
így is elkéstem beszélni, azt hiszem.

Szalai P. András
Márianosztra

MINDEN KEZDET NEHÉZ

(9)

AZ ASSZONYOK SZÁJÁBAN megakadt a falat, és miután Samu még egy meglepetéssel szolgált, kerekre nyílt szemmel hallgatták őt.

— Na, milyen ötletem van? Ha akarják, én segítek, de már csak kintről. Én ugyanis holnap nem jövök. Kirúgattam magam. Tisztelt hölgyeim, úgy nézzék meg ezt az embert, hogy vezetőnek született! Ami annál kevesebb, az nem is tud érdekelni. És most úgy döntöttem, hogy maguknak segítek kettőig. Csak egyenek nyugodtan, addig én körülnézek, és megállapítom, hogy mihez nem értek még.

A főművezető és Farkas elvtárs között, valamivel hátrébb, a megszeppent munkavédelmi előadó állt. Mintha csak összebeszéltek volna, égyikük sem mozdult az ajtóból. Lábuk legyökerezett. A meghökkent dolgozók csak hosszú idő után tudtak bekapcsolódni a termelő munkába. A tisztító brigádja nem tudta, hogy aznap százharminc százalék lesz a teljesítményük. Magasra emelt kezekkel kapkodta Samu a szalagon érkező akasztott libákról a tollat, az asszonyokat is megszégyenítő gyorsasággal. És valahogy azon a napon senki nem meózta a libákon maradt tokokat.

Az akasztóban már kevésbé érezte jól magát. Hosszú ketrecekből kellett egyenként futtában elkapni a baromfit, aztán élve felakasztani a bitófához hasonlító tákolmányra. Minden illúziója elrepült, amikor meglátta az üres akasztókat. Behunyt szemmel igyekezett a kapálódzó lábakat az akasztóba helyezni, s ha néha egy-egy félláb lemaradt, nem sietett utánuk. A szalag ment, a termelés nőttön nőtt, Samu pedig csak akkor állt odébb, mikor szédülni kezdett. Egy órán keresztül le-föl hajlongott, erősítve combizmait, két óriási kézfejét összekaparták véresre a tyúkok, torzonborz haja vastagon tele lett a verdeső szárnyasok tollával, egyetlen farmernadrágján pedig ott díszelgett a csirkéktől eredő ürülék. Az asszonyok fékezhetetlen hahotázására kisietett Samu a folyosóra. Megengedte a vízcsapot, és vizes tenyerével ledörzsölte két combján a farmert. Míg cigaretta után kutatott zsebeiben, a vágó apró ablakán kíváncsian kilesett. Az áramütéstől elkábult, tehetetlen szárnyasok itt is szalagon érkeztek. Samu gyomrában émelygés keletkezett, amikor meglátta, hogy egy drabális nő ollóval vágja el belülről egy csirke gégéjét, de azért belépett a terembe, és azonnal megtalálta azt a helyet, ahol akadozott a szalag...

★

— Tudja, Kockás kartárs, azért kértük, hogy fáradjon be hozzánk — mondta a főművezető harmadnap —, mert mi segíteni akarunk magának. Nem akarjuk, hogy sűrűn változtassa a munkahelyeket... Maga is tudja, ez nagyon sok hátránnyal jár. Magában mi nélkülözhetetlen munkaerőt látunk, fiatal barátom, csak egyelőre nem találjuk a megfelelő helyét...

— És mikor fogják megtalálni? — kérdezte Samu, hangjában némi közönnyel.

— Ez magán múlik. Ha ránk hallgat, nem lesz veszítenivalója... és...

— Nézze, jó uram! Engem már nemegyszer akart felkarolni az alvilág. Amiért megaláztam őket és leköptem hiúságukat, csapdát állítottak nekem, és én tompa reflexszel sétáltam a közepébe másodszor is! Harmadszor már nem engedem! Értik? Többet nem lesz olyan csali, amiért én lépre megyek!... vagyis... izé... nem akarom, hogy legyen — szelídült meg ismét a hangja. Farkas szemöldöke felcsúszott a csodálkozástól, a főművezető pedig végigsimította nedves homlokát.

— Sajnálom, hogy nem bízik bennünk a munkatárs...

— Milyen jogcímen várnak el tőlem ilyesmit? — háborodott föl ismét Samu.

— Nekem a felvilág is egyforma az alvilággal! Ott is emberek vannak, meg itt is. Nálam nincs különbség. Fönt is vannak lejjebbvalók, és ugyanúgy vannak lent is olyanok, akik ha lenne igazság, és persze szerencse, akkor feljebb élnének. Sajnálom, hogy meg kell sértenem magukat önérzetükben, de én senkiben nem bízok, a segítségüket pedig nem fogadhatom el. Elkéstek, uraim! Jóval előbb kellett volna segíteni rajtam! Börtönbe csuktak, mert megvédtem a gyengébbeket, és ezenkívül még annyi bűnöm volt, hogy látni akartam az Appenini-félszigetet. Mit bámulnak? Maguk, a maguk elődei csaltak a kalandba, aztán ott hagytak a pácban! De kiverekedtem magam másodszor is, és most már nem fogadok el segítséget senkitől! Boldogan látom, hogy milyen beláthatatlan őrületbe akarják egyengetni a sorsomat, de a meztelen csirkéik nem érdekelnek! A meztelen nőket többre becsülöm, és tologatni sem akarom a rokkantkocsikat, meg a véres ládáikat! Én csak azért jöttem ide, mert teljesen felelőtlenül rám erőszakolják a fizikai munkát. Mert maguk mindenféle bizonyítványokat kérnek, a rátermettség nem számít!

SAMU ÉSZREVETTE, hogy egyszerre még soha sem beszélt ennyit, de annyira lázba jött indulataitól, hogy el kellett mondania, amit még akart.

— Tudják maguk, hogy az emberi agy mekkora tömegű információ tárolására képes? Nem fogják elhinni. Akkora információtömeg befogadására képes, amekkorát csak a világ legnagyobb könyvtárának, a Washingtoni Kongresszusi Könyvtárnak 78 millió kötete tartalmaz. Persze, uraim, önök erre még soha nem gondoltak, és az sem fordult meg a fejükben, hogy azt a rengeteg eszüket ne csak a csirkék leggazdaságosabb feldarabolására használják! Soha nem élt magukban semmi másra való vágyakozás, hogy kiegészítsék az életüket valami széppel, jóval, változatossal. Én legalább megpróbáltam, akármi is lett a vége de maguk mellett, tisztelt kartásak, még az akasztófa alatt is unatkoznék! Mivel akarnak segíteni nekem? Iskolába akarnak küldeni? Én már kijártam az élet iskoláját, és ha egyszer más iskolába is el akarok menni, akkor elvisznek a saját lábaim! No, akkor legyünk túl a formaságokon, írják alá azt a kilépő lapot, mert szomjas vagyok!

Samu nagy lendülettel fordult ki az iroda ajtaján. A hallgatózó asszonyok szétrebbentek, csak Margit maradt mozdulatlan az ajtó előtt. Kockás lenézett a lány szomorú szemére, és kissé zavarba jött.

Bagyinszky Katalin
Kalocsa

(Folytatjuk.)

EZ IS, AZ IS... EZ IS, AZ IS... EZ IS, AZ IS...

Repülő vonat?

Képtelen álomnak tűnhet az óránként 400 kilométeres sebességgel haladó vonat. Valójában két év és néhány technológiai akadály választja el a hétköznapi valóságtól. A titok nyitja a mágneses lebegés (maglev): a vonat egy centiméterrel a pálya felett siklik.

Egy maglev-vonat már összeköti a birminghami repülőteret Nagy-Britannia Országos Kiállítási Központjával. De ez csak 40 km/h sebességgel közlekedik. Egy nagy sebességű maglev-vonat azonban más dolog. A 70-es években sok kutató jutott arra a meggyőződésre, hogy ez lehetetlen. Az amerikai kormány nem adott több pénzt a kutatásokra; két brit kutatási programot hagytak abba. Egy nyugatnémet és egy japán programot folytattak. A nyugatnémet megközelítés — amelyet az egyik japán program lemásolt — most bizonyítottan nyertesnek látszik.

Az észak-németországi Emslandban egy maglev-prototípus rendszersen suhan a pálya fölött körben 300 km/h-t meghaladó sebességgel. Két 27 méter hosszú kocsija van; egyenként 98 személyt szállítanak. Csak a pálya rövidsége és kanyarulata tartja vissza attól, hogy még gyorsabban haladjon. A Transrapid, az a héttagú konzorcium, amely az emslandi pályát és a vonatot megépítette, amihez 460 millió márkát kapott a nyugatnémet kormánytól, január 1-én adta át alkotását az MVP-nek, a Lufthansa, a nyugatnémet vasutak és az IABG, az állami szállítási vállalat konzorciumának. Most az MVP abban a helyzetben van, hogy forradalmi technológiával rendelkezik, de — egyelőre — nincs rá vevője.

★

A maglev elve meglehetősen egyszerű. A lebegést kétféle módon lehet elérni: vonzással vagy taszítással. A nyugatnémet rendszer a pálya alól alkalmaz mágneseket arra, hogy a vonat alvázát felfelé vonzzák. Az alternatíva — a japán vasutak taszító rendszere — taszító mágnesekkel nyomja felfelé a vonatot a pályától. Mindkét esetben mágnesességgel egyensúlyozzák ki a gravitációt. A meghajtást lineáris indukciós motorokkal érik el: a pálya alá rejtett tekercsekben keringő áram a vonat mágnesei előtt vonzó mágneses mezőt hoz létre, mögötte pedig taszítót, vagy — fékezéskor — fordítva.

A nyugatnémetek úgy döntöttek, hogy a taszító mágnesek túl drágák. A vonzó rendszer kézben tartása azonban azt jelenti, hogy szűk, kb. 11 mm-es hézagot kell fenntartani a pálya és a vonat között azáltal, hogy fel-le fordítják az áram irányát a lebegtető mágnesekben. Másszóval, míg a taszító rendszer természeténél fogva stabil (mivel minél közelebb kerül a vonathoz, annál jobban taszítja), a vonzórendszer a borotva élén táncol: vagy feltapad a vonatra, vagy kikerül a vonat hatóköréből. Egyetlen kocsi mind a 64 mágneséhez külön-külön mikroprocesszorral azonban a Transrapid bebizonyította, hogy közlekedni tud ezen a borotvaélen, legalábbis 300 km/h körüli sebességig.

★

A Transrapid kifogásai a japán taszítórendszer költségei ellen ésszerűeknek látszanak. Bár a japán prototípusok már 1979-ben 500 km/h sebességet értek el, valószínűleg még egy évtizednyire vannak a kereskedelmi felhasználástól. A vasutaknak a pályától való felfelé taszításához sokkal erősebb mágneses mezőre van szükség, ami szupravezető mágneseket jelent. A szupravezetés azonban csak az abszolút 0 fok (—273 °C) közelében következik be, s ezért súlyos és drága folyékony héliumot kell szállítani a fedélzeten. Ami még rosszabb, a taszítós vonatok csak 90 km/h sebességnél emelkednek fel. Alacsonyabb sebességen kerékre és hagyományos sínekre van szükségük — újabb kiadás.

A másik japán program, amelynek szellemi atyja a japán légitársaság, értelmesebb. A japánok lemásolták a német vonzási technikát, de egy csavarral: a lineáris motor tekercsét nem a pályába, hanem a vasútba építették be. Ez, mint mondják, olcsóbb, mert kevesebb tekercs kell hozzá. A japán próbavonatot kb. 300 km/h sebességre tervezték. A vonat mint kiállítási tárgy első rendes utasait a márciusi cukubai tudományos kiállításon vitte Japánba. Sériagyártásra azonban nem egyhamar kerül sor. A légitársaság 1971-ben kezdte a kutatást, hogy a belföldi légiforgalmat versenyképesebbé tegye a japán vasutak „ágyugolyó vonatai"-val azáltal, hogy nagy sebességű transzfert hoz létre a városok és a távoli repülőterek között. A japán közlekedési minisztérium, amely a vasutak rendkívüli veszteségeit finanszírozza, megtiltotta a légitársaságnak, hogy a kereskedelmi használatba vételt finanszírozza. Azt mondja, a légitársaság repüljön, ne vonatozzon.

Így hát Nyugat-Németország fog elsőként célba érni? Tételezzük fel, hogy a Transrapid bizalma igazolódik a vonzási technika iránt, akkor kérdezzük meg a németektől: mi olyan nagyszerű abban, hogy 400 km/h-val mennek? Végül is a hagyományos francia TGV is közel 300 km/h-val megy. A Transrapid erre az előnyök egész sorával válaszol:

— **Kényelem.** A hagyományos nagy sebességű vonatok dülöngélnek és vibrálnak. Minél gyorsabban mennek, annál több kárt tesznek a pályában, és annál jobban dülöngélnek. A maglev abszolút simán megy.

— **Gazdaságosság.** A maglev-vonatok utaskilométerenként kevesebb elsődleges energiát használnak fel, mint az autó, sokkal kevesebbet, mint a nagy sebességű villanyvonat. Tiszták lesznek, bár nem szépek, mert a pályájuk 5 méter magas betonlábakon fog futni.

— **Olcsó pálya.** A megépítése valamivel drágább lesz, mint a hagyományos, de sokkal olcsóbb a fenntartása és kisebb területet fog elfoglalni. (A kisiklás gyakorlatilag lehetetlen.)

Spray-oldó spray

Már-már kilátástalannak tűnt az a küzdelem, amelyet a fali mázolmányok eltüntetése érdekében folytatnak a metróalkalmazottak New Yorkban, Párizsban vagy Londonban. Szinte minden összefüggő falfelületen vagy a telefonfülkék falán, ablakán megtalálhatók ezek a „grafittik" (nálunk is).

A Polyplexnek nevezett angol tisztítóspray úgy távolítja el a legkülönfélébb anyagokból készült mázolmányokat (legyen az festék, rúzs, filctoll, s ki tudja még, miféle), hogy nem sérül meg az alatta lévő eredeti festékréteg, sem az üveg- vagy kerámiafelület. A megtisztítandó felületre rápermetezik az oldószert, néhány percig állni hagyják, majd puha ronggyal letörlik és hideg vízzel átöblítik. A megtisztított területre aztán újból lehet írni-rajzolni valami őrült szellemeset vagy roppant fontosat...

Vihar az agyban

Edit K. 46 éves könyvelőnőt kora ifjúsága óta súlyos migrénes rohamok gyötrik. „A migrénes rohamaim pokollá tették az életemet. Kilószámra ettem már a tablettákat, literszámra a csöppeket. Egy orvos sem tudott igazán segíteni" — nyögi. Amióta a változás éveiben van, a migrénjei még csak rosszabbodtak. És hasonlóan járnak polgáraink százezer számra. Néhányan ilyen napokon munkába sem tudnak menni, sokaknak kell határidőket és ünnepségeket elhalasztaniuk, néha még a szabadságukat is.

Honnan ered ez a szörnyű kín, ami féloldali fejfájással, hányingerrel, szédüléssel, egyensúlyzavarokkal és cikázó látászavarokkal jelentkezik? A legtöbb orvos eddig úgy gondolta, hogy a migrén az agyi erek görcse, tehát a vérátáramlást fokozó, görcsoldó szerekkel próbálták gyógyítani. A betegeken azonban ez nem segített.

Most már reménykedhetnek. Egy karlsruhei kongresszuson ugyanis a dán Martin Lauritzen professzor, új felfedezéssel állt elő. Gondosan készített számítógépes rétegfelvételekkel megállapította, hogy a migrén az agyi idegek sejtjeinek átmeneti zavara, az érelváltozásoknak tehát alárendelt jelentősége van.

A migrén látási zavarokkal kezdődik, ami a látómező közepén cikázásokig fokozódik. A beteg színes vonalakat és pontokat lát. Fél óra múlva helyrejön a látása — és ekkor kezdődik a heves fejfájás. A látási zavarok az agykéreg rossz vérellátását jelzik, ami az agy hátsó felében kezdődik és percenként 2,2 milliméteres sebességgel terjed előre. Ez meghatározott rendben zajlik le, ami érgörcs esetében nem fordulhat elő. A rossz vérellátás, Lauritzen szerint, az idegsejtek „architektúrájából" fakad. Bizonyítékul arra hivatkozik, hogy a vérellátás zavara a látáskieséssel párhuzamosan halad. Ez viszont azt mutatja, hogy a kettőnek közös eredete van.

Lauritzen csak azokat a migréneket nevezi valódiaknak, amelyek az agykéreg tartós, csökkent vérellátásával járnak — ellentétben az ún. „házimigrénnel", amelyek csak fejfájást okoznak, de látáskiesést és vérellátási zavarokat nem.

Walther Birkmayer professzor osztrák neurológus és neurokémikus már sok évvel ezelőtt fölismerte, hogy a migrént egy agyi kémiai zavar okozza, pontosabban a neurotranszmitter-háztartás zavara, így tehát az endogén depresszió közé tartozik. Nem csoda, ha Birkmayer professzor éppen antidepresszívákkal ért el jó eredményeket: a migréneseket egyrészt ingerfokozó szerekkel kezelte, másrészt L-traptofánnal, a nyugtató, átvivő anyagnak, a szerotoninnak az előfokozatával.

A betegek panaszai szerint a migrén úgy tör ki, mint egy vihar az agyban. Meg kellene szívlelni az új felfedezéseket, és végre jó villámhárítókat alkalmazni.

Plazmahólyagok a Napon

A legismertebb és legnagyobb teljesítőképességű obszervatóriumok közé tartozik az, amely a Pic-du-Midin, a Pireneusok közepének egyik csúcsán található. Az obszervatórium számos kisebb-nagyobb kupolája között különösen az tűnik fel, amely úgy néz ki, mint valami égre irányított ágyú. Ez ugyanis egy Nap-várta.

A csőnek a napfényt a kupolából a lehető legtávolabb kell felfognia, hogy a felmelegedett épület okozta légörvények ne rontsák a fevételt. Ezzel az egyszerű berendezéssel és egy nagy értékű, 50 cm-es teleszkóppal a napfizikusok olyan felbontást tudnak elérni a Nap fotózásakor, amit más obszervatóriumok, sőt még a sztratoszféraballonok is alig tudnak. A kereken 150 millió km-nyire lévő Nap felületén mindössze 1000 km-es részleteket is fel lehet ismerni a felvételeken.

Ez a felbontás (0,3 ívmásodperc, sőt még jobb) bepillantást enged olyan, máig sem értett napfolyamatokba, mint pl. a Nap mágneses mezőinek keletkezése. A Nap felszíne a nagy felbontású képeken finom hálózatnak látszik („granuláció"), melynek „szemei" éppen kb. 1000 km-esek. Az új felfedezések azt mutatják, hogy a hálózat eloszlása sem térben, sem időben nem egyenletes. A tudósok ebből arra következtetnek, hogy a napplazma a Nap belsejéből emelkedik a felszínre, ahol buborékokat alkot, mint a forrásban levő folyadék. A szemek világos belseje olyan területnek felel meg, ahol a plazma óránként több ezer kilométeres sebességgel lövell a felszínre, az energiáját pedig izzón világos hősugárzás, továbbá mágneses és hanghullámok formájában adja át a Nap vékony burkának. A napkorona ennek következtében 1-2 millió Kelvinre hevül miközben a lehűlt plazma a buborékok szélén — ezek a szemek sötét határvonalai — visszazuhan a Nap belsejébe.

Az egyes buborékok csak percekig maradnak fenn, azután megváltoztatják alakjukat, feloldódnak, és átadják helyüket más buborékoknak.

Új könyvek

Rockenbauer Pál: AMIRŐL A TÉRKÉP MESÉL
Móra Kiadó 70,— Ft.

„Nincs a világon kalandosabb olvasmány, mint a térkép". A kételkedőknek is izgalmas bizonyíték ez a könyv. Segítséget ad a száraz adatok mögötti világ megismerésére. A most harmadik, bővített kiadásban megjelenő könyv öt világrész legértékesebb neveinek eredetét mutatja be. A kötetet csaknem 200 fotó és térkép gazdagítja.

Hegedűs Géza: SÖTÉTSÉG ÉS VILÁGOSSÁG
Szépirodalmi Kiadó 78,— Ft.

Hegedűs Géza három történelmi regénye a Sötétség és világosság cím alatt a 17., 18. századot idézi. *A várj, madár, várj...* Buda visszafoglalásának, a *Zálogosdi bécsi módra* a kuruc kor előjátékainak idején játszódik. *A világosság gyermekei* a hazai felvilágosító és ennek tragikus politikai kicsengése, a Martinovics-mozgalom éveinek és jellemző alakjainak idézése.

DÉLVIDÉKI LÁZ. Mai örmény elbeszélők
Európa Kiadó 18,— Ft

Az örmény kultúra megízlelésére ad alkalmat e tizenhét elbeszélést tartalmazó kötet. Segítségével képet alkothatunk az örmények életéről, egy különös vasárnapról, egy bizonyos városban megjelenő titokzatos látogatóról, a holtig tartó szerelemről, a sirályok tanítójáról, a „világ teremtéséről".

A Marskutatás újabb eredményei

A Mars bolygón amerikai tudósok szerint sokkal több víz van, mint eddig feltételezték. A NASA amerikai űrhajózási hivatalnak a kaliforniai Mountain View-i kutatóközpontban dolgozó munkatársai erről számoltak be a '70-es években a Marshoz fellőtt Mariner és Viking pilótanélküli űrszondák repülésének eredményeiről kiadott jelentésükben.

20 000 fényképfelvétel értékeléséből arra következtettek, hogy a bolygó pólusait állandóan jég borítja. Azonkívül egyes jelenségek kiszáradt folyóvölgyekként és tavakként értelmezhetők. Robert Haberle űrmeteorológus kijelentette: eddig úgy gondolták, hogy ha a Marson lévő jég elolvadna, elegendő lenne ahhoz, hogy a bolygó felszínét 1 méter mély vízréteggel borítsa be. Haberle szerint most úgy vélik, hogy a víz a jég megolvadása esetén 10—100 méter mély lenne.

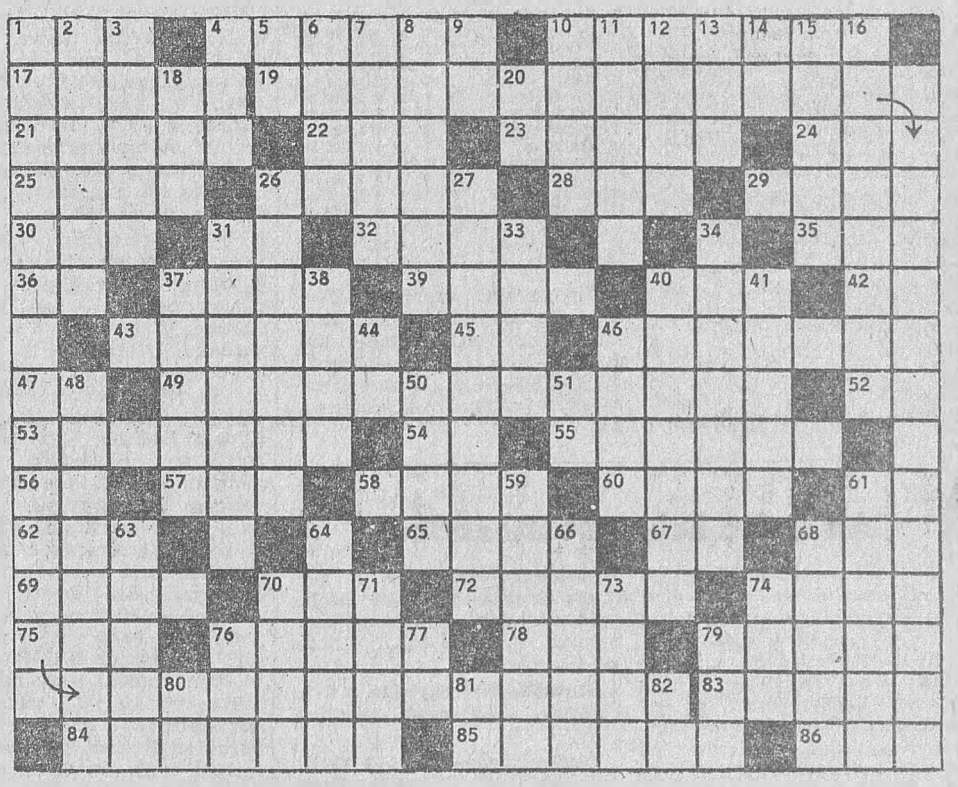

Példázat

Vízszintes: 1. Kopoltyús állat. 4. Finom. 10. . . . hangok (Strauss-keringő). 17. Francia csillagász volt. 19. Hegedűs Gézának a vízsz 49. sz. sorban szereplő verséből idézünk: folytatása a függ. 1. sz. sorban (zárt betűk: Z, T). 21. Ügyeletes. 22. Iratkapocs. 23. Szaruelemez a cetek szájában. 24. Aromája. 25. Férfinév. 26. Egy darabot szakít belőle. 28. Skandináv váltópénz. 29. Halogén elem. 30. Házimunkát végez. 31. Tuskódarab! 32. Ilyen a falevél. 35 . . . step; a foxtrott őse. 36. Személynévmás. 37. Szlovákiai város. 39. Becézett női név. 40. Torbággyal egyesült község. 42 YD. 43. Érdekvédelmi testület. 45. A laurencium vegyjele. 46. Gyógyír. 47. A tantál vegyjele. 49. Hegedűs Géza idézett versének címe. 52. Te meg ő. 53. Egy nép jellegzetes sajátságainak összessége. 54. Kiejtett betű. 55. Föld alatti építmény. 56. Igen oroszul. 57. Vízvételi hely. 58. Levesfajta. 60. Gárdonyi Géza műve. 61. Busa egynemű betűi. 62. Énekhang. 65. Régi labdajáték. 67. Valamit keres a földben. 68. „A holló" c. vers költője (Edgar Allan, 1809—1849). 69. Égitest. 70. Bőséges. 72. Inas (hús). 74. Tanyabirtok az USA-ban. 75. A Száva mellékvize Jugoszláviában. 76. Űrmérték. 78. Újság. 79. Bűnhődik. 83. „. . . tett város"; Mark Twain regénye. 84. A tényeket megelőző (latin kifejezés). 85. Bírói döntés. 86. Az olasz pénz rövidítése.

Függőleges: 1. Az idézet befejezése (zárt betűk: R, L). 2. Francia író (Louis). 3. Nyomott. 4. Jövendőmondó. 5. Lófarok része! 6. Délidőümölcs. 7. „A méhek . . ." (Maeterlinck). 8. Ellenőrzi a súlyát. 9. Zenei hangok. 10. Odaerősítő. 11. Kuroszava . . .; japán filmrendező. 12. Társaságában. 13. Alma-. . .; a Kazah SZSZK fővárosa. 14. Község Vas megyében. 15. Forgatmány. 16. Borzadály. 18. Új szögfok. 20. Azonos betűk. 26. Közlekedési eszköz volt. 27. Nyilvános megszégyenítésül szolgáló, közterületen felállított ketrec. 31. Vegyész. 33. Rövid nyári nadrág. 34. Az 1849. augusztus 13-i fegyverletétel színhelye. 37. Honos valahol. 38. Fantomnévelővel. 40. A magyar biedermeier festészet jelentős művésze (Miklós, 1810—1890). 41. Szálhúzásos kézi hímzés. 44. Az arzén vegyjele. 46. Göngyöleg. 48. Ferenczy Béni Kossuth-díjas művész aktszobra. 50. Együttes, ismert angol szóval. 51. Igen, németül. 59. Erős ellenszenv. 61. Fenyőfajta. 63. Ügetés. 64. Kurir. 66. Forró égövi növény. 68. Csomagol. 70. Karthágói királynő. 71 „Lélek az ajtón se be . . ." (Arany: Tetemrehívás) 73. Földrágakő. 74. Épületelem. 76. Egymást követő római számok. 77. Eres! 79. Régi súlymérték. 80. Vérpálya. 81. Kettőzve: édesség. 82. Megszólítás.

Beküldési határidő: 1986. március 28

A Heti Híradó XXX. évfolyam 8 számában megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése a következő:

A tapasztalat a legjobb tanítómester, csak drága a tandíj.

Egy jó tapasztalat értékesebb sok figyelmeztetésnél.

Könyvjutalmat nyertek: Farkas Lajos, Fővárosi Bv. Intézet II.; Juhász Attila, Sopronkőhida; Torma Béla, Szombathely; Lovas József, Vác; Orbán György, Vác.

SPORT

MUNDIAL '86

Bemutatjuk ellenfeleinket

ÉSZAK-ÍRORSZÁG

A szövetség alapítási éve: 1880.

Az ország lakosainak, igazolt labdarúgóinak száma: 1,5 millió, illetve 25 158.

Az 1950 óta minden alkalommal nevező észak-írek eddig kétszer (1958, 1982) jutottak el a döntőig.

Mérlegük: 10 mérkőzés, 3 győzelem, 4 döntetlen, 3 vereség, 11-17-es gólkülönbség.

Meglepő lehet, hogy a két döntőben egyaránt sikerrel vették az első forduló akadályát.

NB I

Kapaszkodnak a kiesőjelöltek

Az első osztály 22. fordulója a mély talaj miatt gólbőséget, 34 találatot hozott. Vízilabda eredmény született a Knopp utcában, ahol a bajnok már 4-1-re vezetett az MTK-VM ellen, három büntetővel. Remekül játszott a Rába a Fáy utcában, az 5-3-as győzelme akár nagyobb arányú is lehetett volna. Ismét nyert a Videoton, így a három tavaszi forduló után százszázalékos, míg a Debrecen újabb hazai vereségével nulla pontos. Kapaszkodnak a kiesőjelöltek: a Csepel küzdelmes meccsen verte a Fradit, a Volán zalaegerszegi pontszerzése pedig a forduló talán legnagyobb meglepetése. Tulajdonképpen pontot vesztett a Siófok hazai pályán a Tatabánya ellen.

A három forduló összképét tekintve megállapítható: a játékra alig alkalmas pályák ellenére érdekes, küzdelmes meccseket láthattak a nézők, a színvonal is elérte a közepest. Úgy tűnik, a Honvéd megállíthatatlanul bajnok, a Pécs ott folytatja, ahol abbahagyta és a dobogós helyért a Videoton és a Rába küzdhet még sikerrel. Az 5. helytől a 10. helyig kiegyensúlyozott a középmezőny és a Debrecen, valamint a Békéscsaba lassan visszacsúszik a sereghajtókhoz.

Eredmények:

Honvéd—MTK-VM	**5-5**
Vasas—Rába	**3-5**
Pécs—Haladás	**2-1**
Csepel—FTC	**2-1**
Békéscsaba—Videoton	**1-2**
Debrecen—Dózsa	**0-3**
Siófok—Tatabánya	**2-2**
ZTE—Volán	**0-0**

AZ NB I ÁLLÁSA

1. Bp. Honvéd	22	14	6	2	47-22	34
2. Pécs	22	12	5	5	32-18	29
3. Videoton	22	10	7	5	23-18	27
4. Rába ETO	22	8	10	4	40-31	26
5. Zalaegerszeg	22	7	10	5	36-27	24
6. Ú. Dózsa	22	8	8	6	28-26	24
7. MTK-VM	22	9	5	8	38-30	23
8. Ferencváros	22	8	7	7	26-25	23
9. Haladás	22	7	6	9	25-27	20
10. Tatabánya	22	5	10	7	20-23	20
11. Vasas	22	6	7	9	28-34	19
12. Békéscsaba	22	5	8	9	23-30	18
13. Debrecen	22	5	8	9	20-38	18
14. Siófok	22	5	6	11	23-34	16
15. Bp. Volán	22	4	8	10	23-37	16
16. Csepel	22	6	3	13	19-31	15

Következik: március 22—23.) Haladás—Honvéd, Dózsa—ZTE, FTC—Siófok, Videoton—Vasas, Rába—Csepel, MTK-VM—Pécs, Volán—Debrecen, Tatabánya—Békéscsaba.

NB II

Az élen a helyzet változatlan

A labdarúgó NB II vasárnapi fordulójában az élen álló két együttes nyert, tehát minden maradt a régiben. A SZEOL-Délép hiába támadta végig a mérkőzést, csak egyetlen gólt szerzett, az egriek viszont éppen a helyzetkihasználásban jeleskedtek. A kiesés elkerüléséért folytatott küzdelemben egyre reménytelenebb a Kazincbarcika helyzete, hiszen ezúttal otthon is vereséget szenvedett.

Eredmények:

SZEOL-Délép—H. Szabó L. SE 1-0 (0-0). Szeged, 3000 néző, Vezette: Kovács II. L. Gólszerző: Gruborivics.

Baja—Kazincbarcika 2-1 (2-1). Kazincbarcika, 3000 néző, vezette: Mészáros. Gólszerzők: Bognár, Mohovics, illetve Fodor.

Eger—METRIPOND 3-0 (1-0). Eger, 3000 néző, vezette: Márton. Gólszerzők: Csepregi, Kiss, Fodor.

Sopron—Debreceni Kinizsi 4-1 (4-1). Sopron, 2500 néző, vezette: Molnár L. Gólszerzők: Bogáti (2), Vilcsek, Vámos, illetve Pásztor.

Komló—Nagykanizsa 1-0 (0-0). Nagykanizsa, 2000 néző, vezette: Kiss G. Gólszerző: Vígh. Kiállítva: Schultheisz (Komló).

Szekszárd—Diósgyőr 2-1 (1-0). Szekszárd, 2000 néző, vezette: Kőrös. Gólszerzők: Somodi, Kiss (11-esből), illetve Dzurják.

Szolnok—Nyíregyháza 0-0. Szolnok, 2000 néző, vezette: Nagy L.

Dunaújváros—Vác 3-1 (3-1). Vác, 2000 néző, vezette: Horváth O. Gólszerzők: Ress, Boldóczky, Lehota, illetve Csehi. Kiállítva: Törő (Dunaújváros).

Salgótarján—Ganz-MÁVAG 0-0. Salgótarján, 2500 néző, vezette: Makó.

A Veszprém—Keszthely találkozó a pálya használhatatlansága miatt elmaradt.

Az NB II. állása:

1. SZEOL-D.	21	13	4	4	43-19	30
2. Eger	21	10	10	1	36-15	30
3. Dunaújváros	21	10	7	4	38-20	27
4. Diósgyőr	21	10	6	5	39-25	26
5. Ganz-M.	21	9	7	5	32-22	25
6. Komló	20	10	2	8	36-32	22
7. Keszthely	20	7	8	5	21-20	22
8. Szolnok	21	9	3	9	29-33	21
9. Szekszárd	20	7	7	6	21-28	21
10. Salgótarján	21	7	6	8	22-20	20
11. Sopron	21	7	6	8	28-29	20
12. Békéscsaba	21	8	4	9	25-26	20
13. Baja	20	8	4	8	28-40	20
14. Metripond	21	7	4	10	31-34	18
15. Debr. Kinizsi	21	5	7	9	27-33	17
16. H. Szabó L. SE	21	7	3	11	24-32	17
17. Veszprém	20	5	6	9	18-27	16
18. Vác	20	6	4	10	15-30	16
19. Nagykanizsa	21	4	7	10	25-35	15
20. Kazincbarc.	21	3	5	13	20-39	11

Videón a Fradi-legenda

Nyolcvanöt év, mintegy ötvenöt perces videofilmbe sűrítve. Megsárgult, rohanó filmkockák idézik vissza a múltat: remekbe szabott *Sárosi*-gólokat, bravúros *Háda*-védéseket, parádés *Albert*-cseleket. Megszólalnak hófehér hajú kiválóságok, s fiatal labdarúgó-reménységek. Összetorlódnak emlékek, remények. Rég elfelejtett képek elevenednek meg, majd rövid idő múlva az új kerül a szem elé. S amikor kigyulladnak a fények, a videoberendezés zúgása is elhal, halk, elégedett moraj visszhangzik át a termen. Átrohantunk nyolc és fél évtizeden, alig ötvenöt perc alatt...

Nem mindennapi sorozatot indítottak el a nyugatnémet televíziósok. A videokamerák segítségével *tizenkét patinás hírű klubhoz* látogattak el, hogy megörökítsék múltjukat és jelenüket. A nyitótekercs — mint ahogy azt *Robert Parizon*, a sorozat producere, rendezője elmondta — óriási siker volt: a *Barcelonáról* készült videokazettája több mint hétszázötvenezer példányban kelt el, s a filmek sugárzási jogát hét európai és tizennégy dél-amerikai tévétársaság vásárolta meg. Az NSZK-ban minden hónap első péntekjén vetítik le a sorozat egy epizódját. A *Ferencváros* ötödikként iratkozott fel a listára, s a róluk készült filmet májusban sugározzák az NSZK-ban.

A zöld-fehér labdarúgócsapatról tizenhárom órányi anyagot vettek fel, s ebből kerül ki az az ötvenöt percnyi film, amely a kazettákra kerül. Robert Parizon elmondta, hogy a maradék, felhasználatlan filmet a Ferencváros archívumának ajándékozzák. A videokazetta forgalmazására Magyarországon *májustól* kerülhet sor, s minden jog a Ferencvárost illeti meg. A klub vezetői egyelőre kutatják a piacot, még nem döntöttek arról, milyen példányszámban forgalmazzák majd a kazettát. Az érdeklődés már most óriási, s külföldről is érkeztek levelek.

Magyar—brazil

Futballszamba — világsztárokkal

A magyar—brazil körüli hosszas huzavona után, úgy tűnik, a közvélemény enyhén szólva hiszékeny lett. Budapesten elterjedt egy pletyka, miszerint azért nem kezdték meg a jegyeket árusítani, mert változatlanul bizonytalan, hogy egyáltalán megérkezik-e a világhírű dél-amerikai együttes, a háromszoros vb-győztes, szupersztárokkal telitűzdelt álomcsapat.

Nos, íme a pletyka legfrissebb cáfolata. Szombaton délben és délután az MLSZ vezetői úgynevezett technikai értekezletet tartottak a brazil szövetség „előfutárával", *Antonio Duro* úrral. A kulisszák mögötti eszmecserét követően tájékoztatást kértünk *Czékus Lajostól*, az MLSZ főtitkárhelyettesétől.

— *Végül is minden világsztár Budapestre érkezik? Vagyis a milliós értékű aranylábak közül mindegyiket láthatjuk a Népstadionban?*

— A sérült *Zico* kivételével valamennyi előre beharangozott márkás név itt lesz. Így vasárnap tényleg a sztárok felvonulása lesz ez a válogatott találkozó. Láthatják a magyar szurkolók *Socratest*, *Falcaót* és a többi hírességet.

— *Hol laknak majd a dél-amerikaiak?*

— Az Atrium Hyattben csaknem egy teljes emeletet foglaltunk le számukra.

— *Mikor érkeznek?*

— Csütörtökön, valamivel két óra előtt száll le a repülőgépük Ferihegyen. Egyébként a Malév menetrendszerinti frankfurti járatával jönnek.

Hertzka György, a Delta Tours főosztályvezetője is részt vett a megbeszélésen. Ő nem kisebb feladatot kapott, mint a száz brazil újságíró gardírozását Budapesten.

Hárman az eddigi háromról

A magyar drukkerek tehát a közelgő magyar—brazil meccs bűvöletében élnek. Hasonló rohamra az utóbbi évtizedekben nem volt példa a stadionbelépő-jegyekért. Nem csoda, hisz a többszörös világbajnok dél-amerikai együttes eddig *még nem játszott hazánkban.* Barátságos meccs lesz, de a tét nagy. Hiszen a magyar válogatottat a brazilok eddig még nem sikerült legyőzniük. A két együttes első ízben 1954. június 27-én találkozott egymással Bernben, a világbajnokságon. A brazilok nyerni jöttek Európába. Aztán...

— Aztán megvertük őket — mondja az „öreg", azaz *Hidegkúti Nándor*, akit arra kértünk, elevenítse fel emlékeit.

— Idegesen készülődtünk, mivel Puskás sérülés miatt nem játszhatott. Az első percekben nekünk ugrottak, védelmük kinyílt, és mi ki is használtuk az adódó lehetőségeket. A nyolcadik percben már 2-0-ra vezettünk. Az első gólt én lőttem. Óriási tűzijátékot rendeztünk a brazil kapu előtt, többször visszajött a labda, én is kétszer próbálkoztam, szerencsére a második már bement. A brazilok megvadultak, nehezen viselték el hátrányos helyzetüket. Amíg ők rugdostak, addig mi megpróbáltunk játszani. A 4-2-es győzelem minket igazolt.

— *Volt egy harmadik félidő is.*

— Valóban, de az már az öltözőfolyosón és az öltözőkben zajlott. Szerencsére rendelkeztünk egy aranytartalékkal, Geller Sanyival, aki nem ijedt meg sem a maga, sem a brazilok árnyékától. A brazilok ugyanis szódásüvegekkel, futballcipővel, meg ökölléi ugrottak nekünk. Tóth Miskát leütötték, én vittem be az öltözőbe. Ettől Sanyi bepörgött és pillanatok alatt rendet teremtett a folyosón.

A magyar labdarúgók közül kevesen dicsekedhetnek azzal, hogy két sikeres meccsen is szerepelt a brazilok ellen. *Bene Ferenc* első sikeres mérkőzése 1966. július 15-én Liverpoolban volt a vb-n.

— Felejthetetlen mérkőzés volt. Életem talán legkedvesebb gólja született ezen a találkozón. Az a gól demoralizálta a brazilokat, több embert kicselezve sikerült a hálóba lőnöm. A csapat szisporkázott. Albert produkciója ellen nem volt ellenszere a braziloknak. Aztán 1971 júliusában ott voltam a Maracanában is, ahol 0-0-ra végeztünk a brazilokkal.

— A brazil csatárok ellen játszani nem életbiztosítás — mondja a söprögető *Páncsics Miklós*, az MLSZ jelenlegi főtitkára. — Én is játszottam azon a '71-es meccsen. A közel százezres szurkolótábor valósággal űzte, hajtotta a házigazdákat. Ők kitámadták, mi meg kontráztunk. Dunai Anti lőtt is egy szabályos gólt, amit azonban nem adtak meg, s az utolsó percekben Bene Feri is a kapus lábát találta el. Ami fontos, nem kaptunk ki és a brazil szurkolók sportszerűen ünnepeltek bennünket.

— *Mit vár a főtitkár a mostani mérkőzéstől?*

— Jó játékot, sportszerű küzdelmet, és azt, hogy eddigi jó sorozatunk most se szakadjon meg.

★

Lapzártakor érkezett:

NSZK—Brazília 2-0

KÉZILABDA

Szép volt fiúk!

Ünneplők tömege várta Ferihegyen a svájci vb-n ezüstérmet szerzett magyar kézilabda-válogatottat. Zúgott a „szép volt fiúk", s ehhez nincs mit hozzátenni. Képeinken ketten az „ezüstcsapatból", *Kovács Péter* — a világ egyik legjobb játékosa — és a hetes-specialista *Kontra Zsolt.*

Kovács Péter

Kontra Zsolt

Villámkérdések A-tól Z-ig

Válaszol: Végh Antal

— *Alapelv?*

— Akinek igaza van, bántódása nem lehet!

— *Beteg?*

— A magyar futballra most más jelzőt használnék: kétarcú. Gyatra klubcsapatok, remek válogatott.

— *Csütörtök?*

— Csütörtököt mondott a Vasas, a Dózsa, a Fradi, a Videoton is. A kupában a Bp. Honvéd is hamar elszállt.

— *Détári?*

— Csiszolatlan gyémánt.

— *Edzők?*

— Az utánpótlásnál foglalkoztatnám a legfelkészültebb, legműveltebb mestereket.

— *Futballkönyv?*

— Csak akkor születik újabb, ha az események rákényszerítenek.

— *Garaba?*

— Nála a cél szentesíti az eszközt.

— *Hököm?*

— Rossz álom...

— *Információk?*

— Sok labdarúgóedző és -vezető barátom van.

— *Játékvezetők?*

— Nagyon gyanús a sok bírói tévedés.

— *Kiprich?*

— Üstökösként jelent meg a magyar futball egén. De mostanában inkább a csóvájának kialudt fényét látni.

— *Labdarúgás?*

— Ha ostorozom is, érte teszem, nem ellene.

— *Mány?*

— Örömfoci.

— *Nyilasi?*

— Világklasszisként tündöklhet, de hogy a vb-n mit fog nyújtani, titok.

— *Önértékelés?*

— Vészélyesen élek, mert belemegyek a közelharcokba anélkül, hogy magam mögött érezném a nehéztüzérség védelmét.

— *Puskás?*

— A világ legjobb futballistája volt. Skála-reklámként láttam nála jobbakat is...

— *Róth?*

— Igazi oszlop.

— *Sallai?*

— Még nem találkozott igazi balszélsővel.

— *Tüskés?*

— Sokszor igyekeztek lehetetlenné tenni.

— *Úny?*

— Ebben a kis Komárom megyei faluban van egy hektár földem, hatszáz almafával.

— *Végh-szó?*

— A könyvhétre jelenik meg a „Könyörtelenül" című kötetem. Nem a fociról szól.

— *Zserbó?*

— Inkább egy kiskocsma.

Heti HÍRADÓ
SAJTÓSZEMLE
Szerkeszti: a szerkesztőbizottság
Budapest V., Steindl utca 8. sz. 1054
Kiadja: az Igazságügyi Minisztérium Bv. Országos Parancsnoksága
86—1116. Szikra Lapnyomda, Budapest